

VESTNIK

INTERNO GLASILO DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

LJUBLJANA, NOVEMBER 2012 – Št. 96–97

Sestanek Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev nacizma in fašizma v letih 1920 do 1945, Kijev, 14.–15. septembra 2012

Letošnje srečanje Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev nacizma in fašizma v letih 1920 do 1945 je bilo zaupano Ukrajinski zvezi žrtev nacizma in je bilo izvedeno 14. in 15. septembra 2012 v Kijevu.

Predsednica Mednarodnega odbora Ivica Žnidaršič je v uvodu letnega srečanja povedala, da jo je več let motilo, da delujejo v Evropi le odbori, ki povezujejo in obravnavajo problematiko koncentracijskih taborišč. Prav zato se je na njen predlog in pobudo že leta 2002 v Društvu slovenskih izgnancev 1941–1945 pričelo v Evropi iskati možnosti za povezovanje s sorodnimi organizacijami, ki združujejo izgnance, begunce in prisilne delavce. To je bil zahteven proces, ki pa se je uspešno zaključil, saj je bil prvi evropski kongres sklican in organiziran 6. junija 2009 v Ljubljani. Udeležilo se ga je preko 4000 udeležencev in delegacije iz Češke, Slovaške, Poljske, Ukrajine, Rusije, Avstrije, Nemčije, Francije, Srbije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Slovenije. Prav na tem kongresu so bili tlakovani temelji Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev

žrtev fašizma in nacizma v letih 1920 do 1945. Ta je od takrat pa do danes postal prepoznaven znotraj držav članic, ki imajo v mednarodni odbor vključene organizacije. Še večji dosežek pa je to, da je odbor aktiven in redno spremlja dogajanja, povezana z odprtimi vprašanji žrtev fašizma in nacizma v obdobju 1920–1945. Posebej pomembno je, da Mednarodni odbor redno komunicira z državami EU in tudi z Organizacijo združenih narodov oz., konkretnije, z njenim generalnim sekretarjem. Da države in institucije Mednarodni odbor jemljejo resno, priča tudi dejstvo, da od njih prejema njihove odgovore. Vse to jim je, kot je povedala, uspelo zaradi tega, ker jih družijo skupna usoda njihove mladosti, ker jim je uspelo preživeti in ker si želijo, da bi se te grozote nikoli več ne ponovile.

Poleg izmenjave številnih koristnih informacij je bila že na prvem evropskem kongresu sprejeta tudi pobuda, da bi se muzej slovenskih izgnancev na gradu Rajhenburg v Brestanici pri Krškem razširil s podatki o nasilju nad drugimi slovanskimi narodi in da bi se ta muzej postopoma razvil v

Zasedanje Mednarodnega odbora 14. in 15. septembra 2012 v Kijevu

Člani Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945 pred stavbo, kjer je bilo zasedanje odbora 14. in 15. septembra v Kijevu v Ukrajini.

The International Committee of Deportees and Refugees,
Victims of Fascism and Nazism in 1920–1945
Founded at the First European Congress of deportees and refugees,
victims of fascism and Nazism, in Ljubljana - Slovenia, 6th June 2009.

Program sestanka Mednarodnega odbora

Polaganje vencev pri spomeniku žrtvam nacizma
Pozdravni govor predsednika Ukrajinske zveze žrtev nacizma Markijana Demidova
Pozdravni govor predsednika Ukrajine
Vodenje seje Mednarodnega odbora Ivica Žnidaršič, predsednica

Dnevni red:

1. **Pozdravni govor in pregled sklepov sestanka Mednarodnega odbora**, ki je bil v Sloveniji v Brestanici dne 4. junija 2011, ter informacija o nastajanju Evropskega muzeja žrtev fašizma in nacizma na gradu Rajhenburg: prof. Ivica Žnidaršič – predsednica Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev nacizma in fašizma 1920–1945.
2. **Poročila predsednikov organizacij - članov Mednarodnega odbora** o dejavnosti v posameznih državah: **Markijan Demidov – Ukrajina, Józef Sowa – Poljska, ing. Jiří Prokop – Češka, dr. Juraj Drotár – Slovaška, Bychkova G. T. – Rusija, Milinko Čekić – Srbija, Mladen Veličković – Hrvaška, Jože Partl – Avstrija.**
3. **Informacija o odškodninah od Nemških železníc: Józef Sowa** – predsednik uprave Združenja Poljakov, oškodovanih s strani III. rajha.
4. Sprejem pisma za predsednika Sveta Evrope **Hermana Van Rompuyja**.
5. Sprejem deklaracije o večji skrbi za žrtve fašizma in nacizma v Evropi.
6. Tekoče naloge

Evropski muzej žrtev fašizma in nacizma. Dandanes je zbirka že na poti po Evropi, trenutno na Češkem, v oktobru pa se seli na Slovaško. Ne nazadnje pa nikakor ne

moremo spregledati dejstva, da odbor povezuje preko 500.000 ljudi, članov posameznih sodelujočih organizacij. To je res impozantna številka.

Člani Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945 so položili venec k spomeniku narodnim junakom (Kijev, 14. 9. 2012)

Vsi udeleženci letošnjega srečanja so izrazili mnenje, da je izrednega pomena njihova odprtost do sveta, ki se izraža predvsem s posredovanjem informacij o desetletja zamolčanih žrtvah nacizma in fašizma, kamor izgnanci, prisilni delavci in begunci vsekakor sodijo.

Na tem sestanku je bila sprejeta deklaracija, namenjena vsem predsednikom držav, vlad in parlamentov evropskih držav, da bi razmislili, kaj lahko storijo za ohranjanje zgodovinskega spomina na strahote, ki so jih povzročili fašistični in nacistični sistemi in kako je v njihovih državah poskrbljeno za ostarele žrtve fašizma in nacizma.

Letos je bilo v Mednarodnem odboru tudi volilno leto. Vsi navzoči predstavniki so zahtevali in predlagali, da se novi dvele-

tni mandat ponovno zaupa Ivici Žnidaršič, saj je prav ona motor in gonilo dejavnosti Mednarodnega odbora. Brez njenih pobud, predlogov in številnih pripravljenih dokumentov ter stalne komunikacije in dela pri projektih Mednarodnega odbora ne bi bilo moč doseči takih rezultatov, kot so jih, so bili enotni v svojih nastopih.

Skladno s pravili Mednarodnega odbora je sestanek odbora vsako leto v drugi državi.

V skladu z načrtom dela bo redno letno srečanje odbora v letu 2013 na Poljskem, v primeru sprememb pa se je kot rezervna možnost za izvedbo ponudila tudi Moskva.

Gregor Kaplan

Pismo Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945 predsedniku Evropskega sveta Hermanu Van Rompuyu

Mednarodni odbor izgnancev in beguncev
žrtev fašizma in nacizma v letih 1920 - 1945
Ustanovljen na prvem evropskem kongresu izgnancev in beguncev
žrtev fašizma in nacizma, v Ljubljani - Slovenija, 6. junija 2009

Spoštovani gospod
Herman Van Rompuy
predsednik Evropskega sveta

Zopet Vam pišemo s sestanka Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945.

Na tem mednarodnem sestanku, v dneh 14. in 15. septembra 2012 v Kijevu, so bile delegacije organizacij in društev, ki vključujejo izgnance, begunce in prisilne delavce žrtve druge svetovne vojne iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Hrvaške, Poljske, Rusije, Slovaške, Slovenije, Srbije in Ukrajine.

Ponovno smo ugotavljali, da je v evropskih državah namenjene premalo skrbi žrtvam fašizma in nacizma in da ni primerne skrbi zanje na področju socialnega, zdravstvenega in pokojninskega varstva ter da v Srednji in Vzhodni Evropi še ni bila poplačana odškodnina za gmotno škodo.

Trpljenje taboriščnikov, izgnancev in beguncev, ki so se znašli med drugo svetovno vojno pod nemško, italijansko, madžarsko, bolgarsko in drugo fašistično in nacistično okupacijo, je pustilo trajne posledice. Zato izražamo ogorčenje, da se v Evropi znova pojavljajo neofašistične in neonacistične organizacije ter razne vrste rasizma in ksenofobije. Menimo, da bi morali organi Evropske unije več storiti za preprečevanje teh pojavov kot tudi za preprečevanje potvarjanja zgodovine.

V zgodovinskih učbenikih evropskih držav premalo piše o genocidni politiki do slovanskih narodov med drugo svetovno vojno. Dokaz, da se ta vprašanja pristransko obravnavajo tudi v Evropski uniji, je, da ste za dan o evropski zavesti in totalitarizmu razglasili 23. avgust 1939, ne pa datuma izdaje, ko so 29. septembra 1938 Angleži in Francozi s Hitlerjem podpisali sporazum o zasedbi Sudetov, ali pa kakšen drug datum, ki bi zajel vse totalitarizme med drugo svetovno vojno in po njej.

Sedaj je 23. avgust leta 1939, ko sta Stalin in Hitler podpisala sporazum o nenapadanju, v nekaterih državah omejen zgolj na spomin na žrtve "komunističnega totalitarizma". V ozadju pa je namen prikrivanja kolaboracije s fašističnimi in nacističnimi okupatorji.

Münchenski sporazum je bil v resnici prvi pakt s Hitlerjem, ki so ga sklenile zahodne države, in šele to je pripeljalo do pakta Molotov-Ribbentrop.

Mogoče je sedanje zmanjševanje posledic trpljenja, ki sta ga povzročila fašizem in nacizem, vzrok, da ob slabih gospodarskih razmerah in varčevanju v nekaterih državah jemljejo žrtvam fašizma in nacizma že uveljavljene pravice.

Vljudo Vas prosimo, da na prvem skupnem zasedanju Evropske unije opomnite delegate, naj se v svojih državah zavzemajo za pravice žrtev fašizma in nacizma in poskrbijo za njihovo bolj varno in znosno življenje, še posebno ob upoštevanju njihove visoke starosti.

Pričakujemo Vaš odgovor o tem, kaj boste v Evropski uniji storili v zvezi z našimi predlogi. Zaradi Vašega ugleda v Evropi lahko Vaša beseda vpliva na izboljšanje položaja žrtev fašizma in nacizma in tudi rešitev, po več kot 67 letih še vedno odprtih vprašanj poplačila gmotne škode civilnim žrtvam druge svetovne vojne.

Nemčija, kot naslednica nekdanje nacistične države, bi morala plačati vsaj del vojne škode, ki jo je povzročila.

Prav tako bi morale plačati odškodnino nemške in avstrijske železnice ljudem, ki so jih med drugo svetovno vojno vozili kot živino v taborišča in na prisilno delo.

S spoštovanjem in lepimi pozdravi!

1. Zveza slovenskih izseljencev
Celovec – Avstrija

2. Združenje žrtev fašizma in nacizma
v Bosni in Hercegovini

3. Društvo Krog državljanov Češke
republike izgnanih leta 1938
z obmejnih ozemelj

4. Lokalno združenje žrtev fašizma in
nacizma v Zagrebu – Hrvaška

5. Združenje Poljakov, oškodovanih s
strani III. rajha

6. Ruska unija nekdanjih mladoletnih
ujetnikov fašističnih koncentracijskih
taborišč

7. Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945

8. Slovaška zveza antifašističnih borcev

9. Udruženje logoraša i potomaka „Jasenovac“
- Sistem logora genocida NDH

10. Ukrajinska zveza ujetnikov
- žrtev nacizma

KRUIH OBČANŮ ČESKÉ REPUBLIKY
VYHRAŇENÝCH V L. 1938 Z POHRAŇŮ
P. O. BOX 20, 140 02 PRAHA 42

Razstava DIS o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi na Češkem – v Pragi

Otvoritev razstave DIS o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi je bila odprta 7. septembra 2012 v Narodnem muzeju v središču Prage. Razstava je bila odprta do 7. oktobra 2012 in si jo je ogledalo veliko ljudi.

Otvoritve razstave v Pragi se je udeležila tudi delegacija Izvršnega odbora DIS. Ker smo predmete za razstavo v Prago peljali z manjšim avtobusom, je šlo lahko zraven kar 15 članov IO DIS.

Predsednica DIS Ivica Žnidaršič se je na otvoritvi zahvalila društvu Krog državljanov Češke Republike, izgnanih leta 1938 z obmejnih območij, in Narodnemu muzeju, da so organizirali postavitev razstave v Pragi.

Ob tem je dejala: »Da danes odpiramo razstavo, je rezultat večletnega dobrega sodelovanja s češkim društvom, in posebna zahvala gre gospodu Jiříju Prokopu, ki je prvič prišel v Slovenijo na našo prireditev ob dnevu izgnancev 7. junija 2007.

Istega leta, 17. novembra 2007, smo bili povabljeni na simpozij v Prago. Tedaj smo podpisali sporazum in deklaracijo o sodelovanju.

Podobno usodo kot Čehi in Slovenci so doživljali tudi drugi narodi, ki so jih okupirali nemški, italijanski, madžarski, japonski in drugi agresorji.

Zato smo že na simpoziju tukaj v Pragi predlagali, da se ustanovi Mednarodni odbor izgnancev in beguncev, žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945, ki bi skrbel za ohranjanje zgodovinskih dejstev in uveljavljanje pravic žrtev fašizma in nacizma.

Mednarodni odbor je bil ustanovljen na prvem evropskem kongresu izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma 6. junija 2009 v Ljubljani.

Na tem kongresu in leta 2010 na Mednarodni konferenci o skrbi za izgnance in begunce je aktivno sodeloval z izčrpnimi referati tudi ing. Jiří Prokop.

Na simpoziju tu v Pragi je bil sprejet tudi predlog, da bi Muzej slovenskih izgnancev in beguncev na gradu Rajhenburg razširili še s podatki in slikami o izgonu Čehov ob nemško-češki okupacijski meji, nasilju nad Poljaki, Ukrajinci, Rusi, Slovaki, Srbi, Hrvati, Francozi in drugimi narodi.

Prav zaradi poskusov spreminjanja in potvarjanja zgodovine je pomembno, da se društva in organizacije s sorodno usodo in trpljenjem povezujemo in ohranjamo aktivni zgodovinski spomin na strahote, ki so jih izvajali fašistični in nacistični sistemi med drugo svetovno vojno. Zato so tako pomembne tudi razstave o teh dogodkih.«

Razstavo je predstavil in odprl ing. Jiří Prokop, predstavnik češkega društva, ki je tudi član Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920 do 1945. Na razstavo je prišel tudi član tega Mednarodnega odbora iz Slovaške, dr. Juraj Drotár.

Bili smo prijetno presenečeni, da so razstavo DIS postavili v prelepo poslopje Narodnega muzeja. Povzpeli smo se tudi na vrh te stavbe, s katerega se lepo vidi mesto Praga z vseh strani. Ta pogled na Prago nam bo ostal za vedno v lepem spominu.

Češko društvo nas je presenetilo tudi z možnostjo ogleda Prage s posebnim zgodovinskim tramvajem. Več kot eno uro so nas vozili po Pragi, da smo si jo lahko sede ogledali.

Že na otvoritvi razstave v Pragi je bil sklenjen dogovor, da se bo razstava DIS 8. oktobra 2012 prenesla na Slovaško, v Banskú Bystrico.

*Zdenka Kaplan,
predsednica Komisije za
stike s kraji izgnanstva*

Narodni muzej v Pragi, kjer je bila mesec dni razstava DIS o izgonu Slovencev in nasilju nad Čehi in drugimi slovanskimi narodi. (Foto: Alojz Rupar)

Razstava DIS v Pragi od 7. septembra do 8. oktobra 2012. (Foto: Milan Skledar)

Udeleženci razstave DIS v Pragi so se povzpeli tudi na teraso Narodnega muzeja in si ogledali Prago. (Foto: Alojz Rupar)

Udeleženci razstave v Pragi iz Slovenije so si Prago ogledali iz posebnega zgodovinskega tramvaja. (Foto: Milan Skledar)

Odprtje razstave DIS o izgonu Slovencev med drugo svetovno vojno in trpljenju drugih slovanskih narodov na Slovaškem

Dr. Juraj Drotár, predstavnik slovaškega društva, in župan Banske Bystrice Peter Gogolo na otvoritvi razstave DIS (Foto: A. Rupar)

V Banski Bystrici na Slovaškem je bila 9. oktobra 2012 odprta razstava o izgonu Slovencev in nasilju nad drugimi slovanskimi narodi. Sama razstava je nastala v sklopu prizadevanj Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 in je del mednarodne aktivnosti društva. V tem času poteka evropska turneja razstave, ki je že gostovala v Avstriji, na Češkem, nato pa bo do 8. novembra na Slovaškem. Že med turnejo je bilo izraženih še nekaj prošenj za gostovanje v drugih evropskih državah.

Razstava prikazuje trpljenje Rusov, Ukrajincev, Čehov, Slovakov, Srbov, Hrvatov, Poljakov in Slovencev, ki so jih izgnali z njihovih domov in nato uporabljeni kot prisilne delavce v nemških delovnih taboriščih. Gre za zelo poseben in edinstven zbir informacij, ki prikazujejo trpljenje slovanskih narodov med drugo svetovno vojno, in glede na razpoložljive informacije je to edina tovrstna razstava.

Predsednica DIS **Ivica Žnidaršič** je v svojem govoru na otvoritvi poudarila, da je namen razstave predvsem ohranjanje zgodovinskega spomina. Žive priče vojnih grozot hitro umirajo; potem bo zgodovinsko pero

v dobrem primeru govorilo z brezosebnim glasom romantikov, raziskovalcev in zgodovinarjev, v slabšem primeru pa z glasom demagogov in ponarejevalcev zgodovinskih dejstev in s potvarjanjem zgodovinske resnice. Predsednica DIS je nanizala tudi številne druge podatke. Zlasti zanimivi so statistični podatki, ki se nanašajo na nekatere države EU. Iz njih je moč razbrati, da številni dijaki nimajo niti osnovnega znanja zgodovine, saj ne vedo niti tega, kdaj se je končala druga svetovna vojna, niti kdo je bil Adolf Hitler.

Razstavo je slavnostno odprl slovenski veleposlanik na Slovaškem, **mag.**

Stanislav Vidovič, ki je poudaril, da imata Slovenija in Slovaška veliko skupnega. Za izjemno pozitivno je označil dvig blagovne menjave med državama, ki je še vedno v porastu.

Na slovesnosti je bil navzoč tudi župan Banske Bystrice, **Peter Gogola**, ki je skupaj s slovenskimi člani delegacije že pred odprtjem razstave sodeloval pri polaganju venca žrtvam druge svetovne vojne. Naj na tem mestu omenimo še, da je med narodi, ki so sodelovali v upor proti okupatorju na Slovaškem, naveden tudi slovenski in ima zato na spomeniku svojo ploščo. Na otvoritvi je župan izrazil pohvalne besede

Slovenski veleposlanik na Slovaškem, mag. Stanislav Vidovič, odpira razstavo (Foto: A. Rupar)

o razstavi. Županu Banske Bystrice Petru Gogoli je predsednica DIS v mestni hiši predala v zahvalo zastavico Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Slovaški kolegi iz Banske Bystrice, ki so tudi ugledni člani Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev, žrtev nacizma in fašizma v letih 1920 do 1945, **ing. Pavel Sečkar, ph. dr., in dr. Juraj Drotár**, in njihovi člani v organizaciji, ki združuje tovrstne žrtve, so vsekakor pripomogli k dobri izvedbi otvoritve razstave. Že na otvoritvi je bilo navzočih zelo lepo število žrtev iz tega obdobja, ki so se izredno pozitivno odzvali na postavitev razstave in tudi pobudo za **Evropski muzej izgnancev in beguncev, ki naj bi nastal na gradu Rajhenburg.**

V načrtu je tudi, da si razstavo v Banski Bystrici ogledajo srednješolci kot tudi študentje, saj je Banska Bystrica univerzitetno mesto.

Gregor Kaplan

Spomenik žrtvam nacizma v Banski Bystrici

Slovenska delegacija na odprtju razstave v Banski Bystrici je položila venec k spomeniku pred muzejem, kjer je bila 9. 10. 2012 odprta razstava DIS. (Foto: G. Kaplan)

. Informacije . Informacije . Informacije .

Redna letna skupščina Društva izgnancev Slovenije 1941–1945

Skladno s sklepom Izvršnega odbora DIS je bila 27. septembra 2012 sklica na redna skupščina Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in pozdrav
2. Izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarja in overovitelja zapisnika
3. Sprejem dnevnega reda skupščine DIS
4. Sprejem poslovnika za delo Skupščine DIS
5. Poročilo o delu Skupščine DIS in njenih organov od julija 2011 do julija 2012
6. Okvirni predlog programa dela Skupščine DIS in njenih organov za leto 2013
7. Dopolnitve Statuta DIS
8. Imenovanje častnega člana Skupščine DIS
9. Sprejem sklepov Skupščine DIS
10. Sprejem sporočila za javnost
11. Razno

Pred prehodom na dnevni red je predsednica DIS Ivisa Žnidaršič pozdravila navzoče delegate, goste in novinarje in med drugim dejala:

»Letos poteka skupščina DIS v času, ko doživljamo, da nam jemljejo že uveljavljene pravice in ko se čedalje bolj skušajo zmanjševati zgodovinske resnice o nasilju, ki so ga nad Slovenci izvajali nacistični in fašistični sistemi, in se povzdigujejo samo tisti, ki so sodelovali z okupatorji.

Zbrani smo v pravem času, da bomo tudi s te skupščine povzdignili glas in posredovali javnosti, s čim se v Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945 ne bomo nikoli strinjali. **Vesela sem, da ste se udeležili skupščine v tako velikem številu. Preden začnemo delo, želim povedati, da je od prejšnje skupščine DIS do danes umrlo 533 članov DIS.** Predlagam, da se z minuto tišine poklonimo spominu na člane in vse druge umrle žrtve fašizma in nacizma. Slava jim!«

Za vodenje skupščine DIS je predsednica DIS predlagala: **Majdo Cvetanovski**, delegatko KO DIS Maribor Tabor, **Jožeta Vajdiča**, delegata KO DIS Brestanica, in **Valentina Cimpriča**, delegata KO DIS Cerknica-Logatec.

Za zapisničarko je bila predlagana **Danica Velkavrh**, za overovitelja pa: **Emilija Albreht**, delegatka KO DIS Ljubljana Center, in **Stane Begel**, delegat KO DIS Ljubljana Bežigrad.

Nato je delovno predsedstvo predlagalo še naslednje člane v organe Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945:

Za verifikacijsko komisijo:

1. **Marijo Zajc**, delegatko KO DIS Litija
2. **Mirka Flandra**, delegata iz KO DIS Laško
3. **Marjana Žibert**, delegata KO DIS Velika Dolina.

V komisijo za sklepe:

1. **Tončko Senčar**, delegatko KO DIS Koper-Izola-Piran
2. **Ivana Voščuna**, delegata KO DIS Petišovci-Benica-Pince Marof
3. **Alojza Vidica**, delegata KO DIS Srednja Dobrava
4. **Terezijo Repovš**, delegatko KO DIS Šentjanž
5. **Stanka Podlogarja**, delegata KO DIS Ljutomer

Za verifikacijsko komisijo je poročal Marjan Žibert in povedal, da je od 85 vabljenih delegatov Krajevnih in Območnih organizacij DIS prisotnih na skupščini DIS 77, kar je zelo dobra udeležba. Navzočih je bilo 18 članov IO DIS, 3 člani NO in 3 člani Častnega razsodišča Skupščine DIS.

Vsi vabljeni na skupščino DIS so z vabilom prejeli tudi pisno poročilo o delu Skupščine DIS od julija 2011 do julija 2012, predlog programa in finančni načrt Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 za leto 2013, predlog dopolnitve Statuta DIS in predlog za imenovanje mag. Franca Žnidaršiča za častnega člana Skupščine DIS. Besedilo o sporočilu za javnost je bilo oblikovano na seji Skupščine DIS in usklajeno s predlogi delegatov.

Predsednica DIS Ivisa Žnidaršič je k točki 5. in 6. dnevnega reda podala še uvod, v katerem je med drugim dejala:

»Poleg pisnih gradiv, ki ste jih prejeli z vabilom, so bile obširne informacije o delu Skupščine DIS in njenih organov objavljene v Vestnikih št. 94 in 95, ki ste jih vsi dobili. Vseeno bi želela nekatere zadeve še osvetliti.

O odvzemu pravic tudi izgnancem in beguncem žrtvam fašizma in nacizma **ni nihče obvestil Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.** Vse smo morali izvedeti iz časopisov in RTV, ki pa niso natančno poročali, koga vse bo prizadel zakon o varčevanju.

Ko smo konec marca izvedeli, da nam bodo vzeli dopolnilno zdravstveno varstvo in nekatere druge pravice, smo o tem 3. aprila 2012 obvestili vse Krajevne in Območne organizacije DIS in jih povprašali, kaj menijo o tem in ali pooblaščajo Izvršni odbor DIS, da ukrepamo. **Nismo mogli čakati na te odgovore.** Treba je bilo **ukrepati in povedati**, da se ne strinjamo, da bi nam jemali zelo težko pridobljene pravice. **Minister za delo, družino in socialne zadeve Andrej Vizjak mi je v razgovoru 6. aprila 2012 zagotovil**, da bodo iz zakona varčevanja črtali odvzem pravice za dopolnilno zdravstveno varstvo. **Tako nam ni treba na mesec plačevati okrog 28,00 EUR za dopolnilno zdravstveno varstvo.** Glede zamika izplačil rente in odvzema dela pokojnine pa smo ministru Andreju Vizjaku poslali pismo in izrazili nestrinjanje, da so prizadeli tudi žrtve fašizma in nacizma. Poslali smo pismo tudi ministru za pravosodje RS Senku Pličaniču, da bi povedal, ali je predsednik Vlade RS Janez Janša, ko je bil v Nemčiji, nemški kanclerki Angeli Merkel zastavil vprašanje o poravnavi vojne škode Sloveniji in Slovincem.

Del udeležencev skupščine DIS 27. 9. 2012 (Foto: Jože Čurin)

Glasovanje za odvzem naših pravic

Za znižanje pokojnin in odvzem drugih pravic tudi žrtvam vojnega nasilja so glasovali poslanci in poslanke naslednjih poslanskih skupin: Slovenske demokratske stranke (SDS), Državlanske liste (DL), Slovenske ljudske stranke (SLD), Nove Slovenije (NSi) in Demokratične stranke upokojencev (DESUS!!!). Poslance teh strank je treba vprašati, zakaj so glasovali za odvzem naših pravic. Vsi imajo poslanske pisarne v vseh občinah.

Dne 10. julija 2012 smo poslali pismo varuhinji človekovih pravic Zdenki Čebašek Travnik, naj vključi v svoje delovanje tudi stališče Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, da se ne strinjamo z odvzemanjem pravic žrtvam fašizma in nacizma.

Celotno pismo varuhinji človekovih pravic in njen odgovor smo takoj poslali vsem Krajevnim in Območnim organizacijam DIS.

Vsem, ki so se obrnili na sedež našega društva, smo že posredovali formular za zahtevek odločbe in za izplačilo neizplačanega dela pokojnine. Prav tako pa smo vsem KO in OO poslali vsebino za pritožbo zoper odločbo za zmanjšanje pokojnine in odvzem dodatka za rekreacijo, da jim ni bilo treba iskati pomoč drugih pravnikov.

Veliko Krajevnih odborov DIS se je strinjalo s pobudo, da se organizira protest pred Vlado RS in Državnim zborom RS zaradi posega v pravice izgnancev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja. **Vprašanje o takšnem javnem protestu DIS bo ostalo odprto vse do tedaj, dokler nam ne bodo vrnjene odvzete pravice.**

Za ohranjanje doseženih pravic bodo še potrebni napor. Doseči moramo tudi, da bomo dobili vsaj nekaj odškodnine za gmotno škodo, nastalo med drugo svetovno vojno.

Prejšnja in samostojna Slovenija že 66 let upravlja premoženje, ki so ga v Sloveniji zapustili Avstrijci in Nemci leta 1945 na račun reparacij in vojne škode. **Sedaj vlada napoveduje zakon o državnem holdingu, ki bi združil 12 do 13 milijard vredno državno premoženje.**

Dajem ponovno pobudo, da predlagamo Vladi RS in DZ, da se ob tem združevanju ugotovi premoženje, ki bi ga že zdavnaj morali dati v poseben sklad za poplačilo vsaj delne gmotne škode izgnancem in beguncem, ki smo izgubili največ premoženja. To je premoženje, ki so ga leta 1945 v Sloveniji zapustili Avstrijci in Nemci na račun vojne škode in reparacij. **Predlagam, da se ta zahteva vpiše v javno sporočilo, ki bi ga danes sprejeli.** Poleg tega pa naj država že končno začne terjati vojno škodo od Nemčije in od nemških in avstrijskih železnic, ki so nas kot živino prevažali v izgon, na prisilno delo in v taborišča. Ta naša zahteva ni nerealna. Imamo podatke, da so Nemške železnice že dale odškodnine Poljakom, Čehom, Ukrajincem, Rusom in drugim.

Uspešna mednarodna dejavnost

Če se ne bi javili na razpis Evropske unije »Evropa za državljane« in dobili od EU nekaj sredstev, ne bi mogli organizirati razstave DIS o izgonu Slovencev in nasilju nad nekaterimi drugimi evropskimi narodi na avstrijskem Koroškem v mesecu maju 2012, v Pragi septembra 2012, ne bi mogli imeti sestanka Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945 v Kijevu 14. in 15. septembra in iz Prage prenesti razstave DIS na Slovaško v Banskó Bystrico, kjer bo odprta ves mesec oktober 2012.

Na sestanku Mednarodnega odbora smo sprejeli posebno deklaracijo za vse predsednike evropskih držav, predsednike vlad in parlamentov, naj namenjajo več skrbi žrtvam fašizma in nacizma, naj preprečujejo nastajanje novih fašističnih in nacističnih organizacij in naj ne jemljejo že uveljavljenih pravic ostarelim žrtvam druge svetovne vojne. Posebno smo naglasili, da mora Nemčija plačati vojno škodo, pa tudi nemške in avstrijske železnice.

Sedaj v nekaterih državah, tudi v Sloveniji, dan spomina in totalitarizma 23. avgust omejujejo zgolj na žrtve »komunističnega totalitarizma«. **V ozadju pa je namen prikrivanja kolaboracije s fašističnimi in nacističnimi okupatorji.**

Posebno pismo smo poslali predsedniku Sveta Evrope Hermanu Van Rompuyu z dodatnim opozorilom, naj na plenarnem zasedanju pozove poslance Evropskega parlamenta, naj v svojih državah preprečujejo, da bi žrtvam fašizma in nacizma jemali že pridobljene pravice.

. Informacije . Informacije . Informacije .

Del udeležencev na skupščini DIS, na kateri so podelili mag. Francu Žnidaršiču naziv Častni član Društva izgnancev Slovenije 1941–1945. (Foto: Jože Čurin)

Že teh nekaj podatkov kaže, kako pomembno je, da smo povezali sorodna evropska društva in organizacije, saj vseh teh dokumentov in zahtev ne pošiljamo sami, ampak skupaj še s Čehi, Slovaki, Poljaki, Ukrajinci, Rusi, Srbi, Hrvati in Bosanci.

Na ugled, ki ga imamo v velikem delu Evrope, smo lahko ponosni. To kaže, da nismo sami sebi namen, ampak smo živ mehanizem, ki pomaga ohranjati zgodovino in spremenjati svet na bolje.

Temu so bile namenjene tudi prireditve ob 70. obletnici izгона Slovencev iz Avstrije v Celovcu 15. aprila in 70. obletnici izгона Slovencev s slovenskega ozemlja, ki so ga okupirali Madžari, v Sarvarju 22. junija. O tem smo pisali na prvih straneh Vestnikov DIS.

Ohranitev Muzeja slovenskih izgnancev

Za ohranitev muzeja slovenskih izgnancev na gradu Rajhenburg in prizadevanje za razširitev muzeja še z zbranim gradivom o nasilju nad drugimi evropskimi narodi, zlasti Slovani, smo imeli več sestankov.

Ker smo imeli na dnevnem redu Mednarodnega odbora tudi vprašanje nastajanja Evropskega muzeja žrtev fašizma in nacizma na gradu Rajhenburg, sem napisala **pi-smo ministru za kulturo, dr. Žigi Turku**, naj odgovori, ali je slovenska država zainteresirana za ustanovitev Evropskega muzeja žrtev fašizma in nacizma.

Kljub dopustom je minister reagiral in na Ministrstvu za kulturo je bil 23. avgusta 2012 sklican sestanek, na katerega je bila povabljen tudi dr. Katja Širok, direktorica Muzeja novejšje zgodovine. Muzej novejšje zgodovine naj bi, če bo denar, Muzej slovenskih izgnancev prenesel nazaj na brestaniški grad oktobra 2014, in mu dodelil štiri sobe, namesto dosedanjih 7 sob.

Na ponovnem sestanku v Krškem smo dosegli, da bodo za gradiva, ki jih že imamo zbrana o nasilju nad drugimi narodi, dali na gradu še eno okroglo sobo v prvem nadstropju.

Obnova zgornjih prostorov taborišča v Brestanici

Z veseljem sporočam, da smo že precej obnovili zgornje prostore taborišča v Brestanici, in sicer prostore 1, 2 in 4. Obnovo tretjega, največjega prostora smo ustavili, ker akcija zbiranja prispevkov od članov DIS ni bila v dovoljšni meri organizirana v vseh Krajevnih in Območnih organizacijah DIS.

Samo okrog 3700 članov DIS je prispevalo po 10 evrov (37.453,00 evrov), tako da še ne moremo plačati vseh del, ki so bila že opravljena. Rok za plačilo okrog 20.000,00 evrov pa je 10. oktober 2012.

Zato prosim vse predsednike Krajevnih in Območnih organizacij, da pospešijo akcijo zbiranja sredstev od članov DIS.

Seveda pa v teh stroških niso zajeti stroški za izdelavo načrtov, usklajevanje s spomeniškim varstvom, pisarniški stroški, stroški za telefon, papir, evidenca in popisi darovalcev za obnovo hlevov in še drugi stroški.

- V pisnem poročilu nisem omenila seminarjev za profesorje zgodovine.

Uspelo nam je, da je Zavod za šolstvo vsebino o slovenskih izgnancih vključil v seminar »Kršenje človekovih pravic«. To je že objavljeno v Katalogu programov za usposabljanje strokovnih delavcev za šolsko leto 2012/13 na str. 44. Katalog je objavljen na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. Seminar je že razpisan za 27. marec 2013. Profesorji zgodovine se morajo prijaviti nanj do 31. januarja 2013.

Organizacijska vprašanja

- Pomembno je, da kar dobro deluje 83 Krajevnih organizacij DIS. V Mariboru se je KO DIS Tezno priključila Rotovžu. KO DIS Šmarje pri Jelšah pa ni zaživila.
- Zavzemati se moramo, da bi vsaka Krajevna in Območna organizacija pridobila nekaj mlajših članov DIS med svojci. Z veseljem naj povem, da se je po objavi formularja v Vestniku prijavilo za članstvo v DIS 18 sinov in hčera izgnancev. **Razen potomcev izgnancev in beguncev drugih oseb ne bi včlanjevali v DIS.** Glede podpornih članov pa bomo objavili informacijo v decembrski številki Vestnika DIS.

- Ker smo enotna organizacija DIS in enotna pravna oseba, bi bilo prav, da bi vedeli, kdo upravlja naš tekoči račun in finance v KO in OO DIS. **Zato bi moral biti Izvršni odbor DIS seznanjen s kadrovskimi spremembami v Krajevnih in Območnih organizacijah DIS in imeti možnost, da izreče k tem spremembam soglasje.**
- Na prejšnji skupščini DIS je bil sprejet predlog, da bi v Vestniku DIS objavili podatke, kdaj imate v KO in OO DIS dežurstva ter navedli telefone, na katere lahko pokličejo člani DIS, če imajo kakšno vprašanje. Kot ste videli, je te podatke poslalo le nekaj KO DIS, da smo jih objavili.

Zato pa smo ves junij, julij, avgust in september komaj obvladovali telefone, ker so vsi drugi klicali na DIS in od nas želeli odgovore na zadeve, ki smo jih sicer sproti pošiljali v KO in OO DIS in objavili tudi v Vestniku DIS.

Zanimivo je, da kličejo tudi tisti, ki niso člani DIS. Tem povemo, kje se lahko vključijo in da naj naročijo Vestnik.

- Nerazumljivo je, da več kot polovica članov DIS ne dobiva Vestnika DIS. Ob pobiranju članarine je treba vsem, razen če sta v družini dva člana DIS, povedati, zakaj je pomembno biti naročnik Vestnika DIS.
- V KO DIS je treba doseči, da bodo vse občine financirale del dejavnosti zlasti tudi za obiske članov DIS in obveščanje članstva o pomembnih vprašanjih.
- Ogromno energije porabimo za dobivanje odgovorov iz KO DIS in OO DIS, vezanih na Vestnik in umrlih članov DIS. Na slikah, poslanih za Vestnik, še vedno ni podatkov, kaj predstavljajo in na kaj se slika nanaša.

(Obširno pisno poročilo o delu Skupščine DIS in njenih organov v času od julija 2011 do julija 2012, ki so ga delegati prejeli skupaj z vabilom, ga člani DIS lahko dobijo pri svojih Krajevnih in Območnih organizacijah DIS.)

Še nekaj o programu dela za leto 2013

Kot ste prebrali v predlogu programa za leto 2013, smo ga zelo okrnili. Zmanjšali smo finančne prihodke in odhodke. Za leto 2013 so planirani v višini 109.200,00 evrov, kar je 28.800,00 manj kot v letu 2012. V letu 2013 bo samo nekaj dogodkov, ki jim moramo dati posebno pozornost:

- pomemben dogodek konec junija 2013 bo programsko-volilna skupščina DIS;
- 7. junija bomo odprli obnovljene zgornje prostore zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici;
- skupaj z Zavodom za šolstvo bomo sodelovali na seminarju za profesorje zgodovine;
- trudili se bomo, da bi se začela razprava o zakonu o gmotni škodi;
- spodbujali bomo skrb za osamele in bolne člane DIS;
- javljali se bomo na razpise za pridobivanje sredstev od EU in Kuratorija v Berlinu za razvoj oskrbovalnih programov za pomoč članstvu DIS na domu.

Na koncu je predsednica DIS Ivica Žnidaršič prosila delegate, da se glede poročila in programa dela za leto 2013 izrečejo in ga dopolnijo.

Na Skupščini DIS so razpravljali:

Albin Pražnikar, Stanislav Vogel, Francka Primožič, Alojz Žabkar, Marijan Špegelj, Jože Habinc, Tone Pristov, Ivan Babič, mag. Franc Žnidaršič, Zdenka Kaplan, Alojz Vidic, Marjan Žibert, Jože Križančič, Jožica Stezinar, Anka Tominšek, Majda Cvetanovski, Drago Hribšek, Stane Plazar, Martin Podlesnik, Marija Zajc in Ivica Žnidaršič.

- Uvodni govor k poročilu in programu dela Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 za leto 2013 je imela **Ivica Žnidaršič**, predsednica DIS.
- Obrazložitev predloga dopolnitve Statuta Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 je podal **Tomaž Hočevvar**, član IO DIS in predsednik Statutarne komisije DIS.
- Predlog za imenovanje mag. Franca Žnidaršiča za častnega člana Društva izgnancev Slovenije je podal **Alojz Rutar**, član IO DIS in predsednik Komisije za organizacijsko dejavnost pri IO DIS.
- Sporočilo za javnost s Skupščine DIS je obrazložil in povzel podpredsednik DIS **Janez Komljanec**.
- Sklepe Skupščine DIS je oblikovala komisija, imenovana na Skupščini DIS, prebrala pa jih je **Tončka Senčar**, delegatka KO DIS Koper – Piran – Izola.
- Predlog, da se poskuša doseči, da bi Ivica Žnidaršič proglašili za Slovenko leta, je podala **Marija Zajc**, delegatka iz KO DIS Litije.

. Informacije . Informacije . Informacije .

Sklepi Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945, 27. septembra 2012

1. Na skupščini Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 so delegati Krajevnih in Območnih organizacij DIS sprejeli poročilo o delu Skupščine DIS in njenih organov v času od julija 2011 do julija 2012.
2. Delegati so sprejeli okvirni program dela Društva izgnancev Slovenije za leto 2013 in višino finančnih sredstev za njegovo izvedbo.
3. Delegati so sprejeli sklep, da se mag. Francu Žnidaršiču za njegovo izjemno dobro delo podeli naziv častni član Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.
4. Nadaljevati je treba s prizadevanji, da bi Vlada RS začela pogajanja z ZR Nemčijo za povrnitev vojne škode, da bi tako Slovenija lažje poravnala upravičencem odškodnine za gmotno škodo. V ta namen je treba v Holdingu posebej voditi premoženje, ki so ga v Sloveniji leta 1945 zapustili Avstrijci, in ga je Avstrija namenila za plačilo vojne škode.
5. Vse Krajevne in Območne organizacije DIS so dolžne razviti vse možne oblike pomoči potrebnim članom na domu. Za pridobivanje dodatnih sredstev za to dejavnost naj se KO in OO DIS javljajo na razpise občin.
6. Delegati so priporočili vsem Krajevnim in Območnim organizacijam DIS, naj se bolj zavzemajo, da bi se v članstvo DIS vključili tudi svojci in potomci slovenskih izgnancev, beguncev, prisilnih delavcev in drugih žrtev vojnega nasilja.
7. Skrbeti je treba za grobove slovenskih izgnancev v tujini ter po potrebi organizirati izlete v kraje izgnanstva.
8. Delegati so se seznanili s sklepom Izvršnega odbora DIS, da bo članarina DIS v letu 2013 10 evrov, prispevek za Vestnik DIS pa 5 evrov. Krajevne in Območne organizacije DIS morajo 4 evre od članarine in 5 evrov kot prispevek za vse prejemnike Vestnika DIS nakazati na DIS, ne glede na to, ali so jih od članov zbrale.
Krajevne in Območne organizacije DIS se s člani DIS lahko dogovorijo še za dodatne prispevke za svojo dejavnost, zlasti za pomoč članom DIS na domu.
9. Organizirati je treba pohode ob nemško-italijanski in nemško-NDH meji ter pohode po vaseh izgnanih Kozjancev in pri tem vključiti čim več mladih.
10. Nadaljevati je treba mednarodne aktivnosti, da bi Muzej slovenskih izgnancev na obnovljenem gradu Rajhenburg postal evropski muzej izgnancev in beguncev žrtev nacizma in fašizma v letih 1920–1945. Zahtevati je treba, da se Muzej slovenskih izgnancev vrne na grad Rajhenburg.
11. Krajevne in Območne organizacije DIS se morajo odzivati na pojave fašističnih in nacističnih organizacij in risanje njihovih simbolov ter izražati javen protest proti tem provokacijam.
12. IO DIS naj organizira seminar za predsednike in predsednice Krajevnih in Območnih organizacij DIS ter za potomce izgnancev in beguncev.
13. KO DIS in OO DIS naj pošljejo podatke o dnevih dežurstev z navedbo telefonske številke, kamor lahko člani DIS kličejo. Dobro bi bilo, da zraven napišejo tudi ime predsednika oziroma predsednice Krajevne ali Območne organizacije DIS.
14. Če izgancem in beguncem ne bodo vrnili odvzete pokojnine, je treba organizirati protest pred vlado RS in pred Državnim zborom RS.
15. Delegati so sprejeli spremembe in dopolnitve Statuta Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

Delegati so sprejeli poseben sklep, da Krajevne in Območne organizacije DIS predlagajo in se vključijo v akcijo, da bi predsednico DIS Ivico Žnidaršič proglasili za Slovenko leta.

Sprejeto na Skupščini DIS, 27. 9. 2012

Članarina za člane DIS in prispevek za Vestnik DIS v letu 2013

Skladno s 25. členom Statuta Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 **odloča o višini članarine Izvršni odbor DIS**. IO DIS odloča tudi o višini prispevka za tisk internega društvenega glasila Vestnik DIS. IO DIS je na seji 30. avgusta 2012 sprejel sklep o višini članarine in prispevka za Vestnik DIS za leto 2013.

V letu 2013 bo članarina za člane DIS znašala 10 evrov. Od tega bo za delo Krajevne in Območne organizacije DIS ostalo 6 evrov, za delo organov Skupščine DIS pa 4 evre.

Prispevek za Vestnik DIS ostane v letu 2013 enak kot doslej, 5 evrov.

Krajevne in Območne organizacije DIS morajo prispevek od članarine (4 evre na člana DIS) in 5 evrov, to je prispevek za Vestnik DIS za vse leto, nakazati na DIS, ne glede na to, ali jim je članarino in prispevek za Vestnik DIS uspelo zbrati.

Krajevne in Območne organizacije DIS se s člani lahko dogovorijo še za dodatne prispevke za delo Krajevne in Območne organizacije DIS.

Izvršni odbor DIS

Iz predloga za imenovanje mag. Franca Žnidaršiča za častnega člana DIS

Mag. Franc Žnidaršič, častni član Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 in predsednik Demokratične stranke dela – DSD. (Foto: Jože Čurin)

Mag. Franc Žnidaršič je bil rojen na Bučki na Dolenjskem 11. decembra 1940.

Jeseni 1941 je bila vsa družina nasilno izgnana v nemška taborišča v okviru genocidne politike nacističnega rajha. V taborišču sta mu umrla oče in brat, drugi pa so se 19. julija 1945 vrnili na izropano in opustošeno domačijo na Bučki.

Osnovno šolo je obiskoval na Bučki, bivošo nižjo gimnazijo v Krškem, višjo pa v Brežicah. Leta 1967 je uspešno zaključil študij medicine v Ljubljani. Leta 1979 je postal specialist splošne (družinske) medicine, leta 1995 pa še magister medicinskih znanosti. Kot zdravnik je služboval v Zrečah, Sežani in Trebnjem.

V letu 1996 je bil izvoljen za poslanca Državnega zbora, v letih 2001 do 2004 je bil državni sekretar na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve, nato pa ponovno poslanec Državnega zbora v mandatu 2004/2008 in od 2008 do 2011. Kot bivši poslanec uživa široko po domovini velik ugled in spoštovanje, saj je svojo funkcijo vsa leta opravljal zavezan interesom volivcev, ne pa v svojo korist.

Bil je član politične stranke DeSUS od 1992 do 2010. Izstopil je iz te stranke zato, ker ta ni več uresničevala svojega programa, sprejetega na kongresu. 31. julija 2010 je bil soustanovitelj nove stranke z imenom Demokratična stranka dela in je njen predsednik od ustanovitve. To je edina stranka, ki ima v programu pobudo za izterjavo vojne škode od Nemčije.

Razlog, da je predlagan za častnega člana DIS, je v tem, ker je ves čas, ko je bil poslanec DZ in državni sekretar na Ministrstvu za delo, družino in socialne

zadeve, veliko prispeval za boljše zdravstveno, socialno in pokojninsko varstvo ter za popravilo krivic slovenskim izgancem, beguncem in drugim žrtvam vojnega nasilja.

Pomembno je vplival, da je bil sprejet v obravnavo Zakon o skladu za poplačilo odškodnin žrtvam vojnega nasilja, po katerem je bila uveljavljena odškodnina za fizično in psihično trpljenje in za umrle starše.

V DZ je dal več pobud in poslanskih vprašanj, da bi vlada končno začela pogovore o plačilu vojne škode s strani nemške države.

S svojo aktivnostjo v Državnem zboru RS je prispeval k temu, da se v času do leta 2010 ni poslabšal položaj upokojencev v državi.

Za izgnance, begunce in druge upokojence je pomembno, da je predlagal dopolnitev zakona, da voznikom avtomobilov do 80. leta starosti ni treba hoditi k zdravniku zaradi podaljšanja vozniškega dovoljenja.

Veliko bi še lahko naštevali. Vsa leta je aktivno sodeloval z organi Društva izgnancev Slovenije pri uveljavljanju in ohranjanju naših pravic, za kar smo mu lahko hvaležni ne le izganci in begunci, ampak tudi druge žrtve vojnega nasilja in upokojenci.

Delegati Krajevnih in Območnih organizacij DIS so na seji Skupščine Društva izgnancev Slovenije 27. septembra 2012 mag. Franca Žnidaršiča soglasno razglasili za častnega člana Društva izgnancev Slovenije 1941–1945.

*Izvršni odbor
Društva izgnancev Slovenije 1941–1945*

. Informacije . Informacije . Informacije .

Okvirni program Društva izgnancev Slovenije
1941–1945 za leto 2013

Okvirni program dela Društva izgnancev Slovenije 1941-1945 (DIS) za leto 2013 temelji na programskih usmeritvah Skupščine DIS za obdobje 2009-2013.

Predvideni prihodki za dejavnost DIS v letu 2013

1. Dotacije iz proračuna (Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve)	28.200,00 EUR
2. Prispevki od članarine članov DIS	31.500,00 EUR
3. Prispevki članstva za Vestnik DIS	35.000,00 EUR
4. Prispevki za založništvo	2.000,00 EUR
5. Občine za nadaljnjo obnovo taborišča za izgon Slov. v Brestanici	10.500,00 EUR
6. Drugi prihodki (obresti, dohodnina)	1.500,00 EUR
7. Presežek prihodkov nad odhodki po zaključnem računu za l. 2012	500,00 EUR
Skupaj predvideni prihodki:	109.200 EUR

Finančni načrt bo možno uresničiti, če bomo dobili poleg dela članarine DIS in prispevkov za Vestnik DIS tudi sredstva od Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Pričakujemo tudi, da bodo donatorji in občine, ki so podpisale listino o nameri sodelovanja za pomoč pri obnovi taborišča za izgon Slovencev pri gradu Rajhenburg, prispevale del sredstev za obnovo. Še posebno, ker načrtujemo, da bi obnovo taborišča dokončali do 7. junija 2013. Prispevki članov DIS za obnovo taborišča – hlevov bodo prikazani posebej.

Pomembno je, da se še vedno poslovodska dela in strokovna gradiva za dejavnost DIS pripravljajo na brezplačni osnovi. Treba se je zavzeti, da bo tako tudi v novem mandatu.

Program dejavnosti DIS v letu 2013:

- a. Organizacijska dejavnost
- b. Socialni in zdravstveni programi
- c. Ohranjanje zgodovinskega izročila
- Mednarodna dejavnost
- Publicistična in založniška dejavnost ter izdajanje Vestnika DIS
- Vzdrževanje in obnova zbirnega taborišča za izgon Slovencev v hlevih in konjušnicah pri gradu v Brestanici

1. a. Organizacijska dejavnost

V letu 2013 bo organizirana programsko-volilna skupščina DIS. Pripraviti bo potrebno programske usmeritve Skupščine DIS in njenih organov za obdobje 2013–2017 in zbrati predloge za sestav organov Skupščine DIS: Izvršni odbor, Nadzorni odbor in Častno razsodišče.

Izvršni odbor Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 bo tudi v letu 2013 usklajeval programe in akcije, skupne vsem organizacijam DIS. Nudili bomo pomoč odboru KO DIS, če bodo člani zaradi visoke starosti potrebovali pomoč pri organizacijskih in drugih dejavnostih. Udeleževali se bomo in sodelovali na občnih zbiorih Krajevnih in Območnih organizacij DIS.

V letu 2013 pričakujemo, da bosta Vlada RS in Državni zbor RS začela razpravo o zakonu o povračilu gmotne škode.

Spodbujali bomo državne organe RS, da začno pogajanja z Nemčijo o plačilu vsaj dela vojne škode.

V letu 2013 bomo organizirali seminar za predsednike Krajevnih in Območnih organizacij DIS. Posebno bo na seminarju dan poudarek skrbi za pomoč starejšim, bolnim in invalidnim članom DIS na domu.

Tudi v letu 2013 bomo posebno pozornost posvetili javnemu delovanju.

Obeleževali bomo dan izgnancev - 7. junij.

V okviru organizacijske dejavnosti bomo skrbeli za poravnavanje stroškov za najemnino in vzdrževanje poslovnih prostorov.

Začeli bomo pridobivati podporne člane DIS, skladno z dopolnjenim statutom DIS.

1. b. Socialni in zdravstveni programi

Povprečna starost članstva Društva izgnancev Slovenije je 78 let, zato so vse večje potrebe po organizirani pomoči na domu.

Potrebno bo še bolj organizirano sodelovanje s socialnimi in patronažnimi službami, Rdečim križem, Karitasom, gerontološkimi in upokojenskimi društvi.

Za razvoj oskrbovalnih programov in oblik pomoči ostarelim, osamelim, bolnim in invalidnim ter socialno ogroženim članom DIS na domu bomo spodbujali Krajevne in Območne organizacije DIS za razvijanje oskrbovalnih programov na domovih in usposabljali prostovoljce za tako delo.

Sodelovali bomo v javnih razpravah o novi ureditvi zdravstvenega, socialnega in pokojninskega varstva. Sredstev za neposredno pomoč socialno ogroženim članom DIS Skupščina DIS nima.

1. c. Ohranjanje zgodovinskega izročila

Skoraj celotna dejavnost društva je posvečena ohranjanju zgodovinskega spomina in zbiranju spominov in pričevanj o genocidni okupaciji Slovenije med drugo svetovno vojno in izgonu Slovencev. V tem okviru bodo leta 2013 potekale naslednje aktivnosti:

- Sodelovanje s Krajevnimi in Območnimi organizacijami DIS za organiziranje prireditve ob dnevu izgnancev v posameznih območjih.
- V okviru ohranjanja zgodovinskih dejstev in spomina na razkosanje in okupacijo Slovenije bomo sodelovali s KO in OO DIS pri organiziranju pohodov ob nemško-italijanski okupacijski meji, ob nemško-NDH okupacijski meji in na pohodih po vaseh izgnanih Kozjancev.

- Nadaljevali bomo zbiranje spominov in pričevanj ter slikovnega gradiva iz izgnanstva, za dopolnitev slovenskih pokrajinskih muzejev.
- Spodbujali bomo pisanje seminarskih in drugih nalog o strahotah, ki sta jih povzročila fašizem in nacizem med drugo svetovno vojno.
- Obnovili bomo zgornje prostore zbirnega taborišča pri grajskih hlevih v Brestanici.

2. Mednarodna dejavnost DIS

Še naprej bomo pridobivali gradiva in slikovni material za širitev vsebine Muzeja izgnancev na gradu Rajhenburg s prikazom nacističnega in fašističnega nasilja nad Poljaki, Čehi, Slovaki, Ukrajinci, Rusi, Belorusi, Srbi, Hrvati in drugimi evropskimi narodi.

Prizadevali si bomo, da bi Muzej slovenskih izgnancev na gradu Rajhenburg postopoma postal evropski muzej in da bi zbirko razširili še z nasiljem nad slovanskimi in drugimi narodi.

Hranili bomo dokumentacijo Mednarodnega odbora izgnancev in beguncev žrtev fašizma in nacizma v letih 1920–1945 in razširili informacijski center DIS.

Nadaljevali bomo sodelovanje s kraji izgnanstva in župani nemških mest, kjer še niso urejeni grobovi slovenskih izgnancev, in podpirali sprejemanje sporazumov o urejanju vojnih grobov tudi z Italijo, Poljsko, Srbijo in Hrvaško.

Razpisali bomo ekskurzijo v kraje izgnanstva.

Sodelovali bomo z Zvezo slovenskih izseljencev v Celovcu in Krajevno organizacijo DIS v Zagrebu ter sorodnimi organizacijami v Evropi.

Sodelovali bomo s Kuratorijem v Berlinu v zvezi z možnostjo sofinanciranja oskrbovalnih programov na domu za ostarele in onemogle žrtve nacizma in fašizma.

3. Publicistična in založniška dejavnost ter izdajanje Vestnika DIS

Priprave in tisk petih izvodov društvenega glasila Vestnik DIS.

Izdaja in založba knjige z elaborati in gradivi, ki so bili osnova za uveljavljanje pravic izgnancev, prisilnih delavcev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja.

Založba dopolnjenega ponatisa brošure o umrlih izgnancih v izgnanstvu v letih 1941–1945.

4. Vzdrževanje in obnova zbirnega taborišča za izgon Slovencev v hlevih pri gradu v Brestanici

V letu 2013 naj bi bila zaključena obnova zgornjih prostorov taborišča. Otvoritev obnovljenih prostorov naj bi bila na dan izgnancev 7. junij.

Predvideni odhodki po postavkah programa DIS za leto 2013

1. a. Organizacijska dejavnost	38.000,00 EUR
b. Socialni in zdravstveni programi	3.500,00 EUR
c. Ohranjanje zgodovinskega izročila	9.500,00 EUR
2. Mednarodna dejavnost	8.500,00 EUR
3. Izdajanje Vestnika DIS, publicistična in založniška dejavnost	39.000,00 EUR
4. Del sredstev za vzdrževanje in obnovo zbirnega taborišča v hlevih pri gradu v Brestanici	10.500,00 EUR
Skupaj:	109.200,00 EUR
Skupni prihodki	109.200,00 EUR
Skupni odhodki	109.200,00 EUR

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945
Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica

Namenite del dohodnine
Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945

Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 je upravičenec do dela dohodnine tudi za leto 2012. V vaši napovedi za odmero dohodnine za leto 2011 lahko na koncu obrazca izpolnite zahtevo za namenitev dela dohodnine.

Vljudno vas prosimo, da 0,5 % pri odmeri dohodnine namenite DIS, tako da v rubriki navedete davčno številko našega društva in odstotek 0,5.

To ne pomeni, da boste zaradi tega plačali več dohodnine, temveč, da se država odpoveduje 0,5 % odmerjene dohodnine.

Veseli bomo, če se bodo tudi Vaši svojci in prijatelji odločili nameniti 0,5 % dohodnine Društvu izgnancev Slovenije 1941–1945.

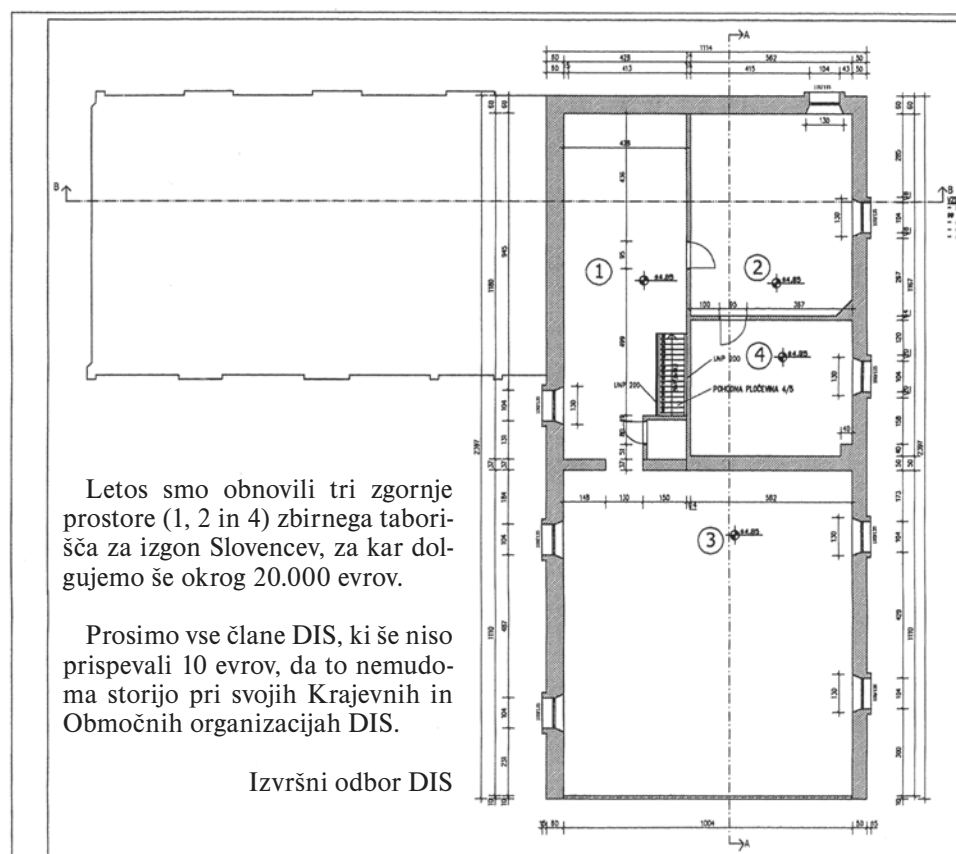
Ime oziroma naziv upravičenca	Dav. št. upravičenca	Odstotek (%)
Društvo izgnancev Slovenije 1941-1945 Linhartova cesta 13, 1000 Ljubljana	8 4 7 8 0 3 4 7	0,5

Že vnaprej se Vam zahvaljujemo za sodelovanje.

Društvo izgnancev Slovenije
Ivica Žnidaršič, prof.
predsednica

. Informacije . Informacije . Informacije .

Stroški obnove zgornjih prostorov zbirnega taborišča za izgon Slovencev v Brestanici – hlevov

Prostor 1.....	21. 635,30 evra
Prostor 2.....	16. 589,07 evra
Prostor 3.....	40. 762,27 evra
Prostor 4.....	11. 328,51 evra
Skupaj	90.315,15 evra

+ DDV – 20 %
18.063,03 evra

Skupaj z davkom108. 378,18 evra

Zaradi počasnega dotoka sredstev smo začeli obnovo prostorov 1, 2 in 4, ker se držijo skupaj, ustavili pa smo obnovo prostora 3 (glej skico!).

Akcija zbiranja sredstev za obnovo taborišča še traja. Pričakujemo, da bodo vsi člani DIS čimprej prispevali za obnovo taborišča najmanj 10 evrov. Doslej je prispevek po 10 evrov prispevalo le 3700 članov DIS.

Doslej smo za obnovo prostorov 1, 2 in 4 poravnali račune

SL – Inženiringu:

dne 19. 6. 2012.....	5.619,60 evra
dne 14. 9. 2012.....	24.957,19 evra
dne 19. 9. 2012.....	12.000,00 evra
Skupaj	42.576,79 evra

Za obnovo prostorov 1, 2 in 4 dolgujemo izvajalcem del še okrog 20.000,00 evrov. Rok za to plačilo je 11. oktober 2012.

Prosimo vse Krajevne in Območne organizacije DIS, da omogočijo članom DIS, da prispevajo vsaj simboličen znesek 10,00 evrov, da bi poravnali stroške vsaj za že opravljena dela v prostorih 1, 2 in 4 in del napeljave elektrike.

IO DIS

Delna obnova zgornjih prostorov taborišča v Brestanici

Sporočilo za javnost s seje Skupščine DIS

Delegati 85 Krajevnih in Območnih organizacij so se zbrali na sestanku Skupščine Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 dne 27. septembra 2012 in sprejeli sporočilo za javnost

Vlada RS je s predlogom zakonodaje, ki ga je sprejel Državni zbor RS, v letu 2012 posegel v že pridobljene pravice izgnancev in beguncev: z zamikom izplačevanja rente so nam v letu 2012 odvzeli eno rento, ukinili zdraviliško zdravljenje in vsem, ki so uveljavljali pri upokojitveni dobi leta izgnanstva, znižali pokojnine za ta leta glede na višino pokojnine.

Še vedno niso znani ukrepi Vlade RS za izterjavo vojne škode od Zvezne republike Nemčije, da bi lahko sprejeli zakon o poplačilu gmotne vojne škode. Sedaj vlada RS ustanavlja državni holding, ki bo združil vse državno premoženje. Terjamo, da se ugotovi premoženje, ki so ga pustili v Sloveniji Avstrijci in Nemci na račun vojne škode, in da se to premoženje nameni za odškodnine upravičencem.

Letošnji 23. avgust, dan totalitarizmov, ki ga je proglasil Evropski parlament, ima vse preveč poudarka na žrtvah komunizma in premalo na žrtvah in grozotah fašizma in nacizma, ki sta prizadela ne samo celotno Evropo, ampak ves svet. Nikjer se ne omenja mejnik povzpetja Hitlerja in nacizma in podpis sporazuma med Francijo, Veliko Britanijo in Nemčijo 29. septembra 1938, da se Nemčiji dovoli zasedba Sudetov in dela Češke.

Od ministrstva za delo, družino in socialne zadeve še nismo dobili pogodbe za sofinanciranje dejavnosti DIS, ki so posebnega družbenega pomena. Zato je DIS v veliki finančni stiski.

Potrebno je javno in na vse razpoložljive načine opozarjati in protestirati proti nastajanju neonacističnih gibanj in organizacij v svetu, Evropi in Sloveniji. To pričakujemo tako od vladnih kakor tudi nevladnih organizacij in od medijev, da se ne bi ponovile grozote, ki smo jih zaradi fašističnega in nacističnega nasilja doživljali med leti 1920 in 1945.

Vlada je dovolila organizacijo proslave zagovornikov kolaboracije, na državni proslavi pa prepovedala rdečo zvezdo, pod katero so domoljubi v NOB preprečili genocid nad slovenskim narodom.

Z ukrepi Vlade RS se slovenski izgnanci ne strinjamo in jo pozivamo, da preneha z načrtno delitvijo naroda, kršitvami Ustave RS in diskriminacijo drugače mislečih.

Vlada RS naj preneha s spreminjanjem zgodovine in se posveti reševanju krize, za kar doslej ni storila še nič.

Neudeležba predstavnikov Vlade RS na proslavi priključitve Primorske k Sloveniji pomeni sramoto za državo in žalitev naroda s strani vladajoče koalicije.

*Delegati Krajevnih in Območnih organizacij DIS
na seji Skupščine, 27. 9. 2012 v Ljubljani*

V državnem zboru vnovična zavrnitev vrnitve odvzetih pravic

V državnem zboru so 23. oktobra 2012 vnovič zavrnili predlog, da bi žrtvam vojnega nasilja vrnili odvzete pokojninske pravice.

Kot smo pisali v Vestniku DIS avgusta, v št. 95, so izgnancem, beguncem, prisilnim delavcem in drugim žrtvam vojnega nasilja odvzeli del pokojnine, če so leta izгона, tako kot je določal zakon, vpisali v pokojninsko dobo.

Proti popravi te krivice so glasovali:

- poslanska skupina Slovenske demokratske stranke (SDS)
- poslanska skupina Slovenske ljudske stranke (SLS)
- poslanska skupina Nove Slovenije (NSi)
- poslanska skupina Državlanske liste (DL) in
- poslanska skupina DeSUS!

Sramota za te stranke, da so se lotile jemanja pravic civilnim žrtvam fašizma in nacizma. Protestiramo!

Če bi te stranke, ki so glasovale proti popravi krivic, končno sprejele odločitev o izterjavi vojne škode od Nemčije, ne bi imeli finančnih težav.

Ironija je prav v tem, da nas Nemčija sili v varčevanje, namesto da bi poravnala svoje dolgove do Slovencev in Slovenije.

*Izvršni odbor
Društva izgnancev Slovenije 1941–1945*

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Občni zbor KO DIS Raka

Del udeležencev na občnem zboru KO DIS Raka (11. 8. 2012) Foto: Z. Kaplan

Predsednica KO DIS Raka **Anica Žabkar** je 11. avgusta 2012 sklicala občni zbor članov DIS na Raki in iz okoliških krajev.

Udeležba na zboru je bila velika, udeležili pa so se ga tudi gostje, med njimi: Ivica Žnidaršič, predsednica DIS, Alojz Rupar in Zdenka Kaplan, člana Izvršnega odbora DIS, in predsednik KS Raka **Silvo Krošelj**.

Zbor je vodil **Marjan Molan**, zapisnik je pisala **Mimica Gabrič**. Kulturni program je izvajal pevski zbor, za katerega skrbi **Fani-ka Janžev**.

Predsednica KO DIS Raka Anica Žabkar je podala poročilo o delu in med drugim poudarila, da so vse leto dobro delovali. Uspelo jim je zbiranje sredstev od članov DIS za nadaljnjo obnovo taborišča v Brestanici, udeležili so se srečanj sosednjih krajevnih organizacij in zaključne prireditve

po pohodu ob nemško-italijanski okupacijski meji od Telč do Bučke. Obiskovali so bolne člane DIS. Člane so seznanjali s publikacijami, ki jih izdaja DIS, in posebno pozornost namenili III. knjigi Spominov in pričevanj. Anica Žabkar je predstavila pomembne dosežke Društva izgnancev Slovenije tudi na mednarodnem področju in v zvezi s tem izrekla precej pohval. Ob tem pa je predlagala Skupščini DIS, naj za častnega člana proglasi mag. Franca Žnidaršiča. V obrazložitvi je med drugim navajala, da je mag. Žnidaršič pomembno vplival na boljše zdravstveno, socialno in pokojninsko varstvo ter za popravilo krivic ter ohranitev pravic slovenskih izgnancev, beguncev in drugih žrtev vojnega nasilja. Navzoči so se s predlogom strinjali.

A. R.

Člani KO DIS Kočevje obiskali Kozje

Člani KO DIS Kočevje na izletu in zaključku pohoda po vaseh izgnanih Kozjancev

Dne 8. 9. 2012 smo se člani KO DIS iz Kočevja podali na jesenski izlet v Kozje. Iz Kočevja smo se odpeljali proti Spodnji Štajerski. Najprej smo se ustavili v Globokem pred osnovno šolo. Tu sta nas sprejeli Milka Petan, predsednica KO DIS Globoko-Pišece, in predstavnica KS Globoko. Ogledali smo si spomenik izgnanim družinam iz Globokega in drugih krajev, zapeli pesem Oh kako je dolga pot in prižgali svečo. Nato smo si ogledali še razstavo o izgnancih v Domu kulture. Bili smo ganjeni ob pogledu na fotografije z imeni izgnanih. Po ogledu smo se odpeljali proti Pišecam. Vozili smo se po lepih vinorodnih krajih in se ustavili v vasi Dramlja na kmetiji Šekoranja-Plevnik. Tu so nas lepo sprejeli in nas pogostili s kmečkimi dobrotami. V domačem okolju smo se počutili zelo prijetno, tudi zapeli smo nekaj pesmi in tu je nastala tudi skupna

fotografija za spomin. Poslovili smo se polni spominov na prejšnje kmečke čase. Ko smo prispeli v Kozje, smo se pozdravili s predsednikom KO DIS Kozje Ivanom Kunejem in pričakali pohodnike, ki so obšli vasi kozjanskih izgnancev. Med pohodniki je bil tudi mag. Franc Žnidaršič s soprogo. Z njimi smo izmenjali nekaj besed o položaju izgnancev. Pri spomenikih na trgu je bila nato zaključna prireditev s pevskim zborom, recitacijami in govori, na katerih je bil tudi izražen protest zaradi odvzema pravic, ki so nam bile dodeljene po že veljavnih zakonih. Po končani prireditvi smo odšli na kosilo v Staro vas, v gostilno Pri Kocjanu.

Tu smo se v pogovorih spominjali težkih časov izgnanstva in zapeli nekaj pesmi.

*Veronika Kljun,
predsednica KO DIS Kočevje*

Izlet na Sv. Višarje

Prisrčen posnetek z brega Belopeških jezer

Dne 11. 9. 2012 smo se člani KO DIS Celje odpeljali na izlet proti Sv. Višarjem. To je izletniška točka, ki združuje tri narode: Slovence, Italijane in Avstrijce. Tam se nahaja tudi čudovita Marijina cerkev.

Pot nas je vodila po Tuhinjski dolini preko Kamnika do letališča na Brniku. Tu smo se na kratko ustavili in si ogledali letališče ter popili jutranjo kavico. Nato smo nadaljevali pot do Kranjske Gore, proti Ratečam in preko Trbiža do Walbruna

(Ovčje vasi). Od tod smo se z gondolo popeljali na Sv. Višarje.

Ves čas nas je spremljalo lepo vreme, kar je dobro vplivalo na naše razpoloženje. Nekateri so se v Marijini cerkvi udeležili maše, ki je potekala v treh jezikih. Na povratku smo si ogledali še Belopeška jezera in postanek izkoristili za skupinski posnetek. Nato smo pohiteli v Brezje, kjer smo imeli kosilo.

Z lepimi spomini smo se vrnili v Celje.

Leon Bratina

Člani KO DIS Bežigrad smo obiskali Belo krajino

Kot je že v naši tradiciji, smo tudi letos organizirali jesenski izlet za naše člane. Bela krajina je v teh jesenskih dneh, ko se drevesa odenejo z živopisnimi rumeno-rdečimi listi, še posebno privlačna. Mikavna je tudi, ker ima zelo zanimivo zgodovino, ker ima še veliko neokrnjene narave, ker ima prijazne, pridne in prizadevne ljudi.

Zgodovino smo najprej spoznavali v Belokranjskem muzeju v Metliki. Kustosinja nam je z odličnim strokovnim vodenjem predstavila, kako pestra in včasih krvava je bila zgodovina teh krajev vse do današnjih dni.

Sledil je obisk Rosalnice, edinstvenega kraja, kjer so znotraj visokega obzidja skupaj tri gotске cerkve, katerih začetki segajo v 12. stoletje. Duhovnik domačin nam je predstavil zanimivo zgodovino teh treh romarskih cerkva.

Po ogledu zgodovinskih znamenitosti smo se »vrnili v sedanji čas«. Zapeljali smo se v Adlešiče na obisk ekološke domačije Raztresen, Rim 1. Kratak sprehod po kmetiji je pokazal, da si lastniki zelo prizadevajo za ekološko kmetovanje in ohranitev narodnostne dediščine. Lastnik, oblečen v oblačilo iz lanenega platna, nam je demonstriral celoten postopek

Zanimivo je bilo poslušati g. Raztresena na izletu v Belo krajino.

predelave lana od bilke do oblačila. Vide-li smo še, kako se pletejo cekarji, izdelujejo velikonočne pisanice in izvedeli še veliko zanimivega.

Frančiška Marija Potočnik

Prostovoljec leta 2011

Vjuniju 2012 je Alojz Žabkar, predsednik KO DIS Tržič, prejel priznanje za naj prostovoljca leta 2011. Dobitnike priznanj je sprejel predsednik države dr. Danilo Türk na Brdu pri Kranju.

Nominacija je bila podana s strani Občine Tržič, Alojzu Žabkarju pa pomeni veliko spodbudo pri nadaljnjem prostovoljnem delu tudi pri KO DIS Tržič.

Na sliki dobitniki priznanj iz Tržiča, drugi z leve Alojz Žabkar

. Iz dejavnosti krajevnih organizacij DIS .

Prireditve KO DIS v Trziču

Ob dvajseti obletnici delovanja KO DIS Trzič smo pripravili krajšo slovesnost. V uvodu so nastopili učenci Osnovne šole Podljudelj.

Ob ustanovitvi je bilo včlanjenih le osemintrideset članov. V nekaj letih kasneje se jim je pridružilo še okrog sto članov, danes pa se je število članov zmanjšalo pod sedemdeset. Z DIS Slovenije 1941-1945 sodelujemo, uresničujemo skupne predloge in jih podpiramo v prizadevanjih za uveljavljanje in ohranjanje naših pravic.

Nekaj besed o sedanjem delu in prizadevanjih za ohranjanje zgodovinskega izročila je povedala predsednica Ivica Žnidaršič, prisostvovala pa sta tudi

Maksimiljan Ferek, član izvršnega odbora, in Slava Biček, predsednica KO Jesenice.

Predsednik Društva upokojencev Trzič je povedal, da imajo organizirano pomoč na domu za ostarele in onemogle. Ekipa je sestavljena iz šolanih sester prostovoljk in je na voljo tudi našim članom.

Župan Občine Trzič mag. Borut Sajovic je ob tej priložnosti KO DIS Trzič podelil priznanje za ohranjanje zgodovinskega spomina in uveljavljanje pravic slovenskih izgnancev in predsedniku Alojzu Žabkarju izročil priznanje za dolgoletno prostovoljno delo.

Alojz Žabkar

Maksimiljan Ferek, Alojz Žabkar, Mimi Bodlaj, Zora Konič, Martin Kraševac, Marija Benedik, Ivica Žnidaršič, Jože Žugič

Izlet članov OO DIS Škofja Loka

Na izlet smo se popeljali z nadstropnim avtobusom.

Prvo sredo v septembru smo organizirali za naše člane izlet v Belo krajino. Zanimanje za izlet je vedno veliko, tako da je vsako leto marsikdo moral ostati doma, ker je bil avtobus prehitro zaseden. Letos se je prijavilo preko 65 udeležencev, zato smo naročili večji avtobus. Nekateri so kar prestrašeno pogledovali avtobus, preden so vstopili, saj je bil nadstropen.

Pot nas je vodila od Železnikov preko Škofje Loke do Žirov, kjer so vstopili zadnji udeleženci.

Za prvi postanek smo izbrali Cerkiško jezero. Zanimivo je bilo opazovati, kako se je jezero osušilo, saj ga je bilo komaj za dobro lužo. Pot smo nadaljevali po Loški

dolini skozi Ribnico, Kočevje in preko Črnomlja prišli v Adlešiče. Ves čas smo bili deležni lepe razlage o krajih, kjer smo se vozili, za kar se imamo zahvaliti predsedniku društva. V Adlešičih so nam predstavili predelavo lanu od začetka pa do končnega izdelka. Nato smo se peljali mimo kraja Otok, kjer smo videli letalo, ki je prevažalo ranjence med II. svetovno vojno v Italijo. Z nami je bil tudi dober godec.

Vrnili smo se preko Novega mesta in po avtocesti do Logatca in Žirov ter naprej do končne postaje v Železnikih.

Mislimo, da smo našim članom DIS pripravili lepo doživetje.

Jožica Kovič

Da se kaj takega nikoli ne bi ponovilo

S prireditve ob 70. obletnici požiga zlatopoljskih vasi in Korena

Ob 70. obletnici požiga zlatopoljskih vasi in Korena ter izгона prebivalcev v izgnanstvo v času druge svetovne vojne je Občinsko združenje za vrednote NOB Občine Lukovica ob sodelovanju Krajevne organizacije DIS Domžale pripravilo slovesnost, na kateri so se spomnili dogodkov izpred sedmih desetletij, hkrati pa vsi izrazili željo, da se kaj takega nikoli ne bi ponovilo.

Slovesnost je potekala na športnem igrišču v Podgori, sredi zlatopoljskih vasi, ki so bile požgane avgusta 1942. Slovesnosti se je udeležilo veliko število praporščakov, v

kulturnem programu pa so sodelovali Godba Lukovica, Moški pevski zbor Janko Keršnik, Ljudske pevke iz Krašnje ter recitatorji, harmonikarji, vse skupaj pa je povezovala Irena Ravnikar. V imenu domačinov je prisotne pozdravil predsednik Sveta KS Zlato Polje Janko Pavlič, slavnostni govornik je bil Matej Kotnik, župan Občine Lukovica, udeležence pa je pozdravil tudi predsednik KO DIS Domžale, Jože Kveder, ki je na kratko predstavil delo društva, hkrati pa opomnil na trpljenje žrtev druge svetovne vojne.

Vera Vojska

Od Cerja do Temnice

Po ogledu ne še povsem urejene notranjosti pomnika braniteljem slovenske zemlje na Cerju je sledil še tradicionalni foto posnetek za spomin.

Člani Območne organizacije DIS Žalec so se na drugi letošnji izlet odpravili proti Novi Gorici in se popeljali do pomnika braniteljem slovenske zemlje na Cerju, razglednem hribu 343 m nad morjem. Na veliki kamnito-peščeni ploščadi so leta 2002 začeli graditi 21 metrov visoko monumentalno zgradbo iz belih, mogočnih kamnitih gmot. Pobudnik gradnje je bilo Društvo TIGR. Spomenik je zasnovan kot sedemetažni objekt z osnovnim motivom obrambne trdnjave oziroma stolpa, saj slovenski narod ni nikoli osvajal tujega ozemlja, moral se je le braniti pred tujimi osvajalci. V pomniku na Cerju bodo prvič v Sloveniji v celovit kontekst postavljena obdobja 1. svetovne vojne (ta del razstave je že lepo in pregledno urejen), obdobje TIGR-a (1918–1941), 2. svetovne vojne in nastanek države Slovenije. Na vrhu pomnika je razgledna ploščad, ki simbolizira pogled v prihodnost, je pa z nje zlasti ob lepem vremenu daleč naokrog lep razgled vse do morja ter italijanskih in slovenskih planin. Da bi ohranili dediščino 1. svetovne vojne ter naravno okolje Krasa, obnavljajo

ostanke vojaških objektov iz 1. svetovne vojne (strelske jarke, kaverne, jame...) ter urejajo sprehajalne poti. Izvedli so projekta "Pot miru na Krasu" in "Zgodovinske poti med Sočo in Krasom".

Ob povratku s Cerja so se ustavili v Opatjem selu ter si ogledali spomenik padlim v NOB in padlim garibaldincem ter spomenik Dragomirju Benčiču - Brkinu, poveljniku odreda za Slovensko primorje, Trst in Istro med leti 1945–1947. Zanimiv je bil ogled Lokvice, Nove vasi in kraške vasi v osrčju slovenskega Krasa ob kraškem robu, Temnice, ki je pravi mali muzej po 2. svetovni vojni zgrajenih stavb po načrtih sodelavcev znamenitega slovenskega arhitekta Maksa Fabianija, rojenega v okolici Štanjela.

Člani Območne organizacije DIS Žalec so prijetni in poučni jesenski izlet sklenili v eni najlepših vasi na Vipavskem, Slapu, pri Malikovih, kjer se ukvarjajo s kmečkim turizmom, radi pa se tudi pohvalijo s pomočjo evropskih sredstev krasno urejenim trgov.

T. Vrabl

. Izleti . Izleti . Izleti . Spomini . Spomini .

Nepozaben izlet na Bučko na Dolenjskem

Iznanci iz Prekmurja so si ogledali rojstno hišo Ivice Žnidaršič, mag. Franca Žnidaršiča, Zdenke Kaplan in Martine Bratuša. (22. 9. 2012)

KO DIS Pince Marof-Benica-Petišovič je organiziral izlet na Dolenjsko. Bili smo v gosteh pri naši predsednici na Bučki. Prijazno nas je sprejela v svoji rojstni hiši, nam razkazala prostore z urejeno družinsko muzejsko zbirko in nas povabila na prigrizek. Tokrat sem jo spoznala neuradno kot prijazno in pozorno gostiteljico. Pridružil se nam je tudi mag. Franc Žnidaršič. V sproščenem pogovoru smo se spomnili žalostnih dogodkov in nepravilne sedanosti, ki nam krati že pridobljene pravice do poprave krivic za trpljenje med drugo svetovno vojno.

V Kulturnem domu na Bučki smo si ogledali spominsko sobo z bogato zbirko knjig in slikovnega materiala o grozotah vojne.

Z Bučke smo se odpravili v brestaniški muzej. Po fotografijah sem primerjala prvotno stanje razpadajočega gospodarskega poslopja z zdajšnjim obnovljenim delom in ugotovila, da so hlevi dobili prvotno podobo. Veliko truda, materialnih in finančnih sredstev je bilo vložnega, da ne govorim o prostovoljnem delu, ki so ga opravili za to obnovo.

Ogledali smo si muzejske prostore v pritličju, nato smo se odpravili v nadstropje. Zadišalo je po smrekovi smoli. Ladijski pod, okna in vrata so iz masivnega smrekovega lesa. Trije urejeni prostori so lepo prepleškani. Zadnji, največji prostor v nadstropju, je nedokončan. Žal je zmanjkalo sredstev za obnovo. Upam, da se bodo vse KO DIS zavedele, kakšnega pomena je ohranitev spomina na trpljenje slovenskega naroda med uničujočo vojno, kako težko si je bilo priboriti mir in kako hitro ga lahko izgubimo, če bomo pozabili na trpljenje in ne prepoznali nevarnosti.

Po ogledu muzeja smo se odpravili v brestaniško gostišče in v veselem razpoloženju pospravili dobrote tamkajšnje kuhinje. Lepo vreme nas je spremljalo in razveseljevalo ves dan. Toplo jesensko sonce nam je vlivalo novo moč, odganjalo utrujenost in nas spodbujalo k premagovanju starostnih težav.

Marica Tomelj-Antolin

Člani KO DIS Radeče na izletu

Člani KO DIS Radeče so si ogledali obnovljeni del zgornjih prostorov taborišča – grajske hleve

Ne 29. septembra 2012 smo se člani KO DIS Radeče odpeljali na izlet. Najprej smo se ustavili v Krškem, kjer smo si ogledali razstave v Mestnem muzeju. Nato smo se odpeljali k zbirnemu taborišču in si ogledali obnovljeni del hlevov. Tam nas je sprejel Alojz Rupar, član IO DIS iz Boštanj, in nam pokazal notranjost hlevov, kjer

so nekateri člani prespali pred izgonom nekaj usodnih noči in pripovedoval o dogodkih iz tistih časov. Pot smo nadaljevali do Podsrede, ki je zanimiva naselbina. Na poti domov smo se ustavili še v re-pnici Najger in z veselim razpoloženjem zaključili srečanje.

Marinka Bregar

Iznanci na Koroškem

V meglenem jesenskem jutru smo se začeli zbirati člani KO DIS Brežice za ekskurzijo po Koroški.

Med vožnjo je stekla beseda o mačehovskem odnosu države do izgnancev in o neljubih ukrepih, ki so nas doleteli z odvzomom nekaterih pravic.

Beseda je zamrla ob prihodu v spominski park na Ljubelju. Iz vpisanih imen je mogoče razbrati, da so bili ujetniki tega taborišča iz Francije, Poljske, Rusije in bivše Jugoslavije. Kilometer in pol dol predor so gradili v težkih razmerah. Tu je bilo edino taborišče v 2. svetovni vojni v Sloveniji, na kar še posebej pretresljivo opozarja okostnjak s srcem, na katerem piše "obžalujem".

V vasi Sveče nas je prijazno sprejela v pojoči koroški slovenščini sorodnica veleposlanika Valentina Inzka. Predstavila

nam je domačijo zamejskega Slovenca, kiparja in svetovljana Franceta Goršeta, ki je s velikim trudom kljub bolezni in 75-im letom uredil galerijo na svoji domačiji. Že na dvorišču so nas presenetili izdelani doprsni kipi Slovencev (Jožef Stefan, Prežihov Voranc, Ivan Grafenauer, Anton Janežič, Fran Eller, Anton M. Slomšek itd.). V vasi, Bače se je rodil župnik Franc Treiber, poznan kot skladatelj pesmi N mau čez izaro.

Ogledali smo si Beljak, ki je največje mesto avstrijske Koroške.

Po lepih doživetjih v dolini Rož smo se vrnili v Slovenijo skozi Karavanke. Marškomu bo ta dan ostal še dolgo lepem spominu.

Vida Petelinc

Kako je Katarina Ulčar pomagala izgnancem

V Slovenskem domu v Zagrebu sem na proslavi 90. rojstnega dneva gospe Katarine Ulčar (2007) mnogo izvedel o njenem življenju.

Od rojstva (17. 11. 1917) v Gorjah pri Bledu do današnjega dne, ko živi v Zagrebu, kjer je še stalno prisotna v našem domu, je vedno živahna in vesela ob družinjah. Še malo, pa bo praznovala 95 let.

Posebno me je prevzela "novost" za nas izgnance: kako je Katarina za časa druge svetovne vojne pomagala izgnancem v Nemčiji. Čeravno je živela in delala v NDH, je odhajala s sestrčno Cilko Čarman v Nemčijo, da naveže stike z izgnanci. Mislim, da mi je dolžnost napisati nekaj besed o humanem Katarininem delu in ji izraziti zahvalo v imenu še živčih izgnancev.

Tega se ne sme pozabiti

Navezati stike s slovenskimi izgnanci v Zagrebu in drugod na Hrvaškem ni bilo težko, veliko težje je bilo priti v stik z izgnanci v Nemčiji. Za to je bilo potrebno imeti potni list in pogum. Oziroma, kot se je domislila Katarina, še bolje je bilo imeti dva potna lista. Prvega, nemškega, si je pridobila z zvijačo. Predstavila se je kot prebivalka Nemčije, okupiranega dela Slovenije, saj je bila rojena na Bledu. Pri-skrbela ga ji je teta Metka Mandelc – Čarmanova z Bleda. Drugi potni list je kupila. Plačala je neki osebi, ta pa drugi. In tako je imela dva potna lista, enega v torbi, drugega v nedrčku. Za vsak primer, da ne bi odkrili obeh naenkrat. Tako opremljena se je s sestrčno Cilko Čarmanovo z Bleda v letih 1943 in 1944 večkrat podala na obisk taborišč. Napotili sta se po teh poteh: od Münchna do Nürnberga, od Simelsdorfa do Huttenbacha in nazaj, od Nürnberga do Hamelburga in nazaj, pa spet do Münchna, prek Salzburga do Beljaka in Vrbe. Na teh poteh so bila številna taborišča, kjer je obiskala svoje sorodnike iz Gorij, družino Ivana Ulčarja, katerega žena so nacisti pustili doma samo in nepomično, in družino Franca Ulčarja. Obiskali sta tudi družino tete Marijane Jakopič Klemenc iz Grabna, ki so jo okupatorji izgnali z možem in hčerko Marico v trenutku, ko je na mrtvaškem odru ležal sin Janko, ustreljen v gozdovih Pokljuke. Obiskali sta tudi sestrčno Milico Ulčar, ki je delala v Nürnbergu. Čeprav je imela dovolj denarja, da

Potni list št. 29/6150/43 Katarine Ulčar, izdan 16. 5. 1943

bi jim lahko kupila darila, ni bilo dobiti nič koristnega, zato sta izgnancem razdelili poln kovček tistega, kar sta prinesli s seboj iz Zagreba in z Bleda. Na kratko opisane poti se zdijo preproste, vendar nič ne povedo o veliki utrujenosti in nevarnosti. Katarini se je v spomin posebej vtisnil dogodek v nekem manjšem nemškem kraju, kamor sta s sestrčno Cilko Čarmanovo prispeli iz Nürnberga v jutranjih urah, po dolgem dnevnem in nočnem potovanju. Sobo sta najeli v edini gostilni s prenočišči. Gostilničarja sta prosili, naj ju zbudi ob štirih popoldne. In res je ob četrti uri potrkal, a ko je odprla vrata, ni zagledala gostilničarja, ampak policista s puško. Gostilničarju je bilo sumljivo, da delata ponoči, spita pa podnevi, zato ju je prijavil. Policist s puško ju je odvedel do policijske postaje, od koder sta videli, ko je z železniške postaje odhajal njun vlak. Na srečo se je vse dobro končalo. Govorila je samo Katarina, ki je rekla sestrčni Cilki, naj molči, da ne bi česa povedala drugače kakor ona.

Na poti sta obiskali tudi vojaško ujetniško taborišče Hamelburg, kjer je Katarina nameravala obiskati družinskega prijatelja. Niso ji dovolili, da bi se z njim pogovarjala, njen paket pa so mu le izročili. Pakete je pošiljala do konca vojne.

Alojz Kramar

Vsa imena in darovani prispevki za nadaljnjo obnovo zbirnega taborišča za izgon Slovencev bodo objavljeni v posebni knjigi.

Izvršni odbor DIS

. Spomini . Spomini . Jubileji . Jubileji .

Moja rojstna vas Prekar

Kot da bi kraje te poznal,
Cankar je nekoč dejal:
»S prazno vrečo Bog je mahal,
na osličku je prijahal.«
Besede te so mi domače,
na osličku najbrž res prijahal
je tam preko, čez Grmače.
Pod skalovje pod Gorešco
na polico dvojno
postavil majhno je vasico,
na strmo stran prisojno.
Tam je v breg nametal njive,
da zemlja pusta laporna
je drsela izpod pluga,
vse niže, niže padala.
Na bolj položnem spodnjem delu
je pšenica dobro rasla,
žal pa skrajni zgornji del
kot da koza bi popasla.
Tam plug imel ni kaj orati,
žanjica klasov ne pobrati,
le krompir je obrodil
se izpod pluga kotalil,
zemlja pusta laporna
dobro mu je prijala.
In pridelek, včasih skromen,
na voz so naložili,
po kolovozu, v breg vkopanem,
z voliči so vozili.
V strahu, da se ne prevrne,
držali voz ves čas
in zaskrbljeni, Bogu vdani,
molili zraven očenaš.
Ko zvon v daljavi je zapel,
roke so sklenili
za letino, za rajne, za srečno
zadnjo uro ponižno so prosili.

Moj ded, naš dobri stari ata
zemljo to so prav ljubili,
s košem kdaj, če bil je čas,
od spodaj gor so jo nosili.
Ta križev pot pa ni dovolj,
še vojna tja je privihrala
okrutna leta štiri je divjala.
Kar živeža bilo je v shrambi,
v kašči, v hlevu, v svinjaku,
vse je temna noč pobrala.
Nazadnje izmučene vaščane
še v tujino je pregnala,
domove nekda dokaj trdne
pa do tal požgala.
Samevale so ruševine,
se usedle otroku v podzavest,
da še danes kamen dimljen
strese me kot slaba vest.
Tako smo v svet se napotili,
v drugih krajih, drugih časih
in ne več samo za kruhek
vsak po svoje se znojili.

Vasica ta pa še živi,
tam avto, traktor zdaj brnita,
po potih širših se podita,
izpušni plini v zrak puhte,
da zemlja nekoč bila je sveta,
tega zdaj nihče ne ve !

Anka Maržidovšek Grošelj,
Radovljica

Rojstvo v taborišču

Mati, pod tvojim srcem živim,
vso srečo jaz tebi želim.
Sreča se v žalost ovije,
ko mati sinka v taborišču povije.

Mati, ne sprašuj me, zakaj,
lepoto življenja mi daj,
čeprav taborišče
je rojstni moj kraj.

Mati, ob tebi jaz vedno
srečen bom,
čeprav ne vem,
kje bo moj dom.

Ljubezni tvoje in pogled
ne menjal bi za celi svet,
čeprav v taborišču bi moral umret.

Življenje samo eno je,
usoda nam zapiše vse,
utrip srca življenje da,
samo Bog pa ve, kje se konča,
modrost prihaja iz neba,
srečen je, kdor to spozna.

Anica Žabkar,
Kržišče - Raka

*Pesmico napisala v spomin otrok, rojenih v
taboriščih med drugo svetovno vojno.*

90-letnica Amalija Hervol

Amalija Hervol je 27. 5. 2012 praznovala 90. rojstni dan. Rodila se je v Artičah v kmečki družini Knez.

Jeseni leta 1941 je bila s starši, sestro in bratom izgnana v Šlezijo. Po vrnitvi v domovino se je pri 22 letih poročila z Jožetom Hervolom. Rodila sta se jima sin in hčerka.

Kljub temu, da živi sama v svoji hiši in skrbi sama zase, je vedno nasmejana in polna optimizma.

Na slavu pri Amaliji

Jožef Volčanšek je praznoval 90 let

Jožef Volčanšek, rojen 5. 9. 1922, je praznoval svoj rojstni dan in obiskali smo ga člani KO DIS Artiče, aktivisti RK in predsednik sveta KS Artiče.

Volčanškova družina je bila izgnana v nemško taborišče v Trebnitzu. Iz izgnanstva se Jože še dobro spominja težko preživetih let z veliko krutosti. Po vrnitvi v domovino na opustošeno domačijo se je kasneje poročil in si z ženo Marijo ustvaril družino.

Kljub svojim letom je še vedno poln optimizma.

Jožef Volčanšek, 90-letnik

Stoletnica Rozalija

Članica DIS Rozalija Štefanič iz Mrčevca je 12. oktobra 2012 praznovala visok jubilej. Dopolnila je častitljivih 100 let.

Zdravje ji kar dobro služi, zelo rada še veze in izdeluje rože iz papirja. Nadvse rada pa ima domačo pesem.

Ob jubileju so ji domači pripravili lepo slavo, ki so se ga udeležili tudi predstavniki KO DIS Leskovec.

Krepki in dobrovoljni jubilancki Rozaliji iskrene čestitke za njen jubilej!

Zdenka Žičkar

Rozalijo Štefanič so ob njenem jubileju obiskali tudi predstavniki KO DIS Leskovec.

Obisk pri devetdesetletniku Milanu

Spredsednikom KO DIS Petišovci Lojzetom Voščunom sva 9. oktobra 2012 obiskala člana Milana Frančeskina. Prav tisti dan je dopolnil 90 let starosti. S slavlencem sva se pogovarjala o njegovi življenjski poti.

Milan nama je pripovedoval: Rodil sem se v Biljah pri Gorici. Po I. svetovni vojni so bile na Goriškem hiše razdejane. Prišli smo pod italijansko oblast. Tedaj sem bil še otrok in sem obiskoval osnovno šolo v Gorici. V šoli smo se učili v italijanskem jeziku. Slovensko nismo smeli govoriti. Zaradi zastraševanja in preganjanja so se moji starši podali v Jugoslavijo in pristali v Makedoniji. Po nastanku kolonije Pince-Marof so prišli verjetno 1925. leta v Slovenijo in se naselili na Marofu. Midva z bratom sva prišla z mamo v Prekmurje 1930. leta. Dokler ni prišel za nami oče, ki je bil kot zidar sezonski delavec v Švici, smo živeli pri maminih starših Krpanovih. Nato smo si zgradili blatarico in se osamosvojili. Med vojno so nas Madžari internirali v Šarvarju, po vojni pa smo se aktivno vključili v obnovo.

Milan Frančeskin 90-letnik

Milan živi sam v svojem stanovanju. Pred 11 leti je izgubil ženo, pred 10 leti pa še sina. Center za socialno delo mu pošlje trikrat na teden pomoč, kosilo pa mu vozijo na dom.

Milanu želimo, da bi dobro skrbel za svoje zdravje, tako da bi se drugo leto lahko ponovno srečali.

Marica Tomelj-Antolin

Amalija Podlipnik dopolnila 90 let

Izgnana je bila vsa družina: oče, mati in tri hčere. Najprej preko Rajhenburga v Arnstadt, nato v Kassel. Delali so v tovarni pri strojih. Stanovali so v lesenih barakah, v zelo slabih razmerah. Tovarno so večkrat bombardirali, stalno so begali v zaklonišča. Oktobra 1943 so padle bombe tudi na njihove barake, vse je zgorelo.

Sestra Frančiška je bila zelo opečena in je zaradi opeklin umrla. Tudi oče je bil hudo poškodovan. Prizadet je bil zaradi izgnanstva in pretresljive hčerine smrti, ni vzdržal, maja 1944 je tudi on umrl.

Ob vrnitvi so našli uničen, izropan dom, dolgo so spali na seniku. Tolažili so se, saj bo šlo, samo da smo doma.

Amalija živi skupaj s sinom, kuha, rada bere, tudi spomine na izgnanstvo. Vedno je vesela našega obiska, nasmejana, redno se udeležuje letnih zborov KO Boštanj.

Amalija Podlipnik na sliki s sinom Slavkom in članom odbora Alojzom Kovačem

OBVESTILO

Člani DIS, svojci in druge žrtve vojnega nasilja ter prijatelji v boju proti fašizmu in nacizmu, ki bi želeli prispevati vsaj po **10 evrov** za obnovo taborišča za izgon Slovencev v hlevih in konjušnicah pri gradu Rajhenburg v Brestanici, lahko to storijo tudi z nakazilom na poslovni račun DIS št.: SI56 0222 2001 0570 920 s pripisom »za hleve«.

Izvršni odbor DIS

IZVRŠNI ODBOR DRUŠTVA IZGNANCEV SLOVENIJE 1941–1945

Predsednica:

Ivica Žnidaršič, Ljubljana

Podpredsednika:

Janez Komljanec, Slovenj Gradec
Albin Pražnikar, Izlake

Člani:

Ivan Babič, Buče
Stanislava Biček, Jesenice
Emilija Držanič, Brežice
Maksimilijan Ferek, Ljubljana
Sabina Godnič, Komen
Tomaž Hočevnar, Koper
dr. Milan Jazbec, Ljubljana
Zdenka Kaplan, Novo mesto
Marjan Košak, Slovenske Konjice
Ana Pirc, Leskovec pri Krškem
Martin Podlesnik, Ljubljana
Alojz Rutar, Boštanj
Jožica Stezinar, Čatež ob Savi
Marijan Špegelj, Muta
Anka Tominšek, Ljubljana
Franc Vidmar, Žalec
Davorin Zdovc, Maribor
Marija Žnidar, Kamnik

NADZORNI ODBOR

Mira Zalar, Maribor - predsednica
Veronika Kljun, Stara Cerkev
Karel Levak, Artiče

ČASTNO RAZSODIŠČE

Jože Križančič, Ptuj - predsednik
Janez Blas, Sevnica
Olga Kamenov, Ljubljana
Jožef Pograjec, Polšnik
Štefanija Žalec, Ljubljana

Umrlí člani Društva izgnancev Slovenije

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Artiče Ana BUTKOVIČ Ivan HERCEG	08. 11. 1926 25. 05. 1920	25. 02. 2012 24. 05. 2012
KO DIS Bled Metka BOHINC Marija Mila ULČAR	16. 01. 1938 28. 08. 1923	14. 09. 2012 13. 10. 2012
KO DIS Boštanj Ana BREČKO Filip JUDEŽ Štefanija ŽNIDARŠIČ	25. 04. 1928 09. 04. 1944 22. 12. 1932	19. 06. 2012 06. 07. 2012 20. 06. 2012
KO DIS Branik Hermína KAPEL Silvana PAVLICA Ivanka SAKSIDA	11. 03. 1924 25. 04. 1936 04. 03. 1915	14. 09. 2012 04. 10. 2012 19. 10. 2012
KO DIS Brežice Viktor DERŽIČ Marija GAŠPERIN Vlado GERJEVIČ Stanko HERVOL Jožefa HORVATIČ Vinko ŠKOFLJANC Terezija VALENČAK Marija VOGRINC Veronika VRETIČ	07. 03. 1927 29. 04. 1941 10. 08. 1929 15. 01. 1930 06. 03. 1933 22. 01. 1933 08. 04. 1920 04. 05. 1920 13. 01. 1945	2012 09. 2012 2012 2012 2012 2012 09. 2012 2012 2012
KO DIS Bučka Franc ŽNIDARŠIČ	01. 01. 1923	21. 09. 2012
KO DIS Dole pri Litiji Angela PAVLIN Marija POVŠE	04. 11. 1919 17. 07. 1924	31. 08. 2012 23. 07. 2012
OO DIS Gornja Radgona Anica ŽGAJNER Anton FOTIVEC	06. 01. 1928	07. 06. 2012 15. 08. 2012
KO DIS Kamnik Ivana BRLEC Ljubislava MRAKIČ GRIL Marija PESTOTNIK Stanislav SEDUČAK	1923 1926 1933 1920	julij 2012 20. 09. 2012 24. 10. 2012 05. 11. 2012
KO DIS Komen Ivanka MASIČ	03. 09. 1928	16. 08. 2012
KO DIS Krška vas Anton AJSTER Ivan BAŠKOVIČ Jože RAČEČIČ Drago ŠKOFLJANC Marija VINKŠEL Marijan ZAGORC	10. 06. 1937 20. 08. 1931 17. 01. 1920 26. 12. 1933 03. 03. 1932 20. 10. 1936	maj 2012 25. 06. 2012 junij 2012 maj 2012 sept. 2012 10. 04. 2012
KO DIS Leskovec Ivanka RAČIČ Ema ZORKO	15. 11. 1924 25. 11. 1923	16. 07. 2010 18. 07. 2012

KO DIS Ime in priimek	Datum rojstva	Datum smrti
KO DIS Ljubljana Moste Zdenka VREČEK	11. 10. 1920	24. 06. 2012
KO DIS Ljubljana Vič - Rudnik Fani ŠKULJ	03. 09. 1926	2012
KO DIS Maribor Pobrežje-Tezno Jožica GOBEC Marija PETERNUŠ	06. 03. 1930 16. 12. 1937	17. 08. 2012 05. 08. 2012
OO DIS Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica Anton AŽNIK Hermína ROGINA	15. 04. 1934 04. 04. 1929	17. 08. 2012 06. 10. 2012
KO DIS Novo mesto Jožefa CVELBAR Jože NAGELJ Ivanka ŠTIGLIČ	06. 03. 1932 19. 04. 1926 31. 03. 1934	20. 08. 2012 30. 08. 2012 15. 06. 2012
KO DIS Ormož Ivan LIKAVEC	07. 07. 1906	06. 07. 2012
KO DIS Polšnik Pavle KOKALJ	31. 07. 1934	05. 07. 2012
KO DIS Radeče Dragica SIMONČIČ Janez SAMEC	03. 10. 1919 28. 04. 1932	31. 10. 2012 27. 09. 2012
KO DIS Radovljica Janez KOZAMERNIK Marija RESMAN	20. 05. 1937 08. 09. 1930	16. 08. 2012 15. 08. 2012
KO DIS Ruše Amalija KURE Marija REPŠE	30. 06. 1937 19. 08. 1922	05. 09. 2012 03. 09. 2012
KO DIS Sevnica Ana METELKO Jožefa GANC	28. 04. 1926 08. 01. 1931	03. 05. 2012 08. 06. 2012
KO DIS Slovenska Bistrica Ivan SIMONČIČ	07. 12. 1932	03. 08. 2012
KO DIS Studenec Franc METELKO Jožefa CIZERLE	09. 11. 1930 12. 08. 1924	04. 06. 2012 09. 08. 2012
KO DIS Šentjanž Angela ZVONAR	31. 08. 1922	20. 10. 2012
KO DIS Trebnje Irena ŠEPIC Marija VITEZ	25. 03. 1923 29. 01. 1929	27. 05. 2012 29. 06. 2012
OO DIS Žalec Vanda ČETINA Alojzij RIZMAL Viktor SAMASTUR	13. 09. 1930 09. 06. 1928 23. 07. 1927	30. 06. 2012 28. 05. 2012 01. 07. 2012

Bolečina

Kako lahko uničiti je mladost.
Ji vzameš dom, uk, domovino,
jo gnusno na vlak zadeni,
in v usodo taborišča jo potisni.

V mladem telesu srce trepeče,
ker ne zmore več kakor solze.
To za tirana je podobno vodi,
ki za njega le lice moči.

Ponižanje, ojderč, glad,
12 ur prisilni delovni čas,
rudnik, železnica, kamnolom
za mladostnikovo telo in dušo zlom.

Neizbežna je usoda, moraš
vdati se v njo, tudi če je za slovo.
Pred terorjem brani se ne da,
ta vztraja in zaušnice razdaja.

Mladostno življenje bilo je grenko,
če že nad otrokom teror počno.
Najsrečnejši bil je tisti čas,
ko Odrešenik je rešil nas.

Ko izgnanec zopet na svojo
zemljo stopi, domovina za popravo
delnih krivic se odloči,
tudi za pokoj mu čas določi.

Za oddolžitev ta pot je edina,
da je telesne in duševne rane
s skromnim deležem ublažila.
Vsaka prizadeta duša si je oddahnila.

Hvala za pomoč, domovina.
Strašna vojna ne razume časa,
ki to prinaša. Nihče nikogar nič
ne vpraša, če komu kdo kaj plača.

Le kdo slutil bi vihar nad nami,
braniti se pred usodo – ni moči.
Težko prislužena pravica
ni več resnica.

Kdor more, naj razume.
To maščevalna je oblika,
ki v srce sega nje bodica,
in zopet vrača huda se krivica.

Jože Križančič

NOVOLETNO VOŠČILO

Bližajo se božični in novo-
letni prazniki, zato že zdaj
voščimo vse najboljše.

Vsem članom Društva
izgnancev Slovenije
1941–1945 in vodstvom
Krajevnih in Območnih
organizacij DIS želimo
zadovoljne božične pra-
znike, v novem letu 2013
pa dobro zdravje, veliko
sreče in medsebojne
solidarnosti.

**Izvršni odbor
Društva izgnancev Slovenije
1941–1945**

Naslednja številka Vestnika DIS bo izšla marca 2013.

VESTNIK

interno glasilo DIS

Za društvo:

Ivica Žnidaršič

Odgovorni urednik:

Jože Križančič

Lektorica:

Alenka Lokar Blatnik

Tisk:

Tiskarna Skušek

Naslov:

Društvo izgnancev Slovenije
1000 Ljubljana, Linhartova c. 13
telefon: 01 - 434 48 80
telefaks: 01 - 434 48 80
email: drustvoizgnancev@siol.net
http://www.drustvo-izgnancev.si

Poslovni račun DIS:

SI56 0222 2001 0570 920
Nova Ljubljanska banka